

+ XVE



KRISTUSU



KATOLIŠKI MISIJONI
LAS MISIONES CATOLICAS

JUNIO - ŠT. 6
1959 - XXXII.



Odlíeni kitajski operni peveci so se odzvali vabilu salezijanskega zavoda v Macao in so z vsem čarom nastopili pred tisoči gojencev. — Sliki je poslal č. g. Stanko Pavlin S.D.B., Macao.



Nagovor Janeza XXIII. o edinosti in o "molčeci Cerkvi"

25. januarja letos, ko je ves katoliški svet opravljal osemdnevno za zedinjenje vseh kristjanov, je sveti oče Janez XXIII. prav na praznik Spreobrnjenja sv. Pavla v apostolovi baziliki zunaj obzidja v Rimu s svojega papeškega prestola prisostvoval pontifikalni maši, ki jo je daroval benediktinski opat, msgr. D'Amato, predstojnik tamkajšnjega benediktinskega samostana. Petrov naslednik je šel na grob največjega misijonarja vseh časov, da bi molil, družno z verniki svoje rimske škofije, za edinost med kristjani in za preganjane kristjane, zlasti za katoličane na Kitajskem.

Po evangeliju je sveti oče zbrane vernike nagovoril. Njegove pastirske besede so namenjene zedinjenju vseh kristjanov s katoliško Cerkvijo. Janez XXIII. je dejal:

"Častiti bratje in ljubljene sinovi! Prisotnost Svetega kardinalskega zbora, cerkvenih knezov in rimskega ljudstva v tej baziliki Sv. Pavla zunaj obzidja Nas spominja na obisk, ki smo ga pred dvajsetimi leti, v času Našega poslanstva na Vzhodu napravili v Tarzu, kjer je luč sveta zagledal in prve nauke prejel Apostol narodov.

Mislite si, kako nam je pri srcu, ko se spominjamo tistega obiska danes, ne na kraju, kjer je bil rojen, marveč tu, kjer že dvajset stoletij počivajo častiti ostanki Pavlovi.

V liturgični hvalnici na praznik 29. junija družijo Cerkev Pavlovo ime z imenom Prvaka apostolov, ko kliče: 'O srečni Rim, kri obeh apostolov je plašč tvoje slave in podoba tvoje duhovne lepote!'

Prešli so imperatorji; prešla je vojna slava; razbito kamenje tod in tam samó, še spominja na starodavni sijaj. A iz src vernih nenehno in znova spet kipi dvojna čast v slavo obema apostoloma: 'O Roma felix! Duorum Principum es consecrata glorioso sanguine!'

Ob spominih na Naš obisk v Tarzu — prav pred dvajsetimi leti je bilo — je prav posebno živ vtis ob misli na vse, ki so se od katoliške Cerkve ločili, pa so hoteli čim višje povzdigniti svetega Pavla; zdi se, kot da bi ga hoteli postaviti proti Petru... Ta trud pa sadov ni rodil. Premnoge šole pavlinskega nauka, najrazličnejših virov, do zadnje vse so bile krhka stavba; ne le, da so prej ali slej opešale v svoji znanstveni in pravni vnemi; celo palače, kjer so se te šole zbirale, so se zrušile v prah, kot smo na lastne oči lahko videli.

Od Tarza, razen imena in nekaj sem in tja razmetanih hišic, ni sledi starodavnega sijaja. Mestece se zdi skoraj potopljeno v peščino in v močvirna tla blatnega Cidna. Na svetega Pavla spominja samo skromna katoliška kapelica v neki zasebni hiši, z majhnim zvonom: ob Našem obisku so nam dovolili, da smo nekajkrat potegnili za vrvi, a bronasti udari so se brž izgubili v mrtvi pušči.

Živi pa sveti Pavel tu v Rimu, v prisotnosti svojih slavnih ostankov in v tolikernih spominih nanj; vse to je družno povezano s spomini na svetega Petra: oba skupaj sta kot visoka priprošnjika po vsem svetu češčena. Resnično, cerkvena hvalnica vedno znova katoličane vsega sveta vžiga k češčenju svetih Apostolov.

Presrečni Rim, ki s slavno krvjo dveh Apostolov posvečen, v lepoti, ki ji primere ni, blestiš!

Ta slovesna povezanost obeh Apostolov, to češčenje njunega spomina je kot odmev njune besede, s katero sta oznanjala Evangelij: je znamenje edinosti enega samega, vselej svetlega učenitva; je hkrati klic k popolni edinosti, umski, srčni in dejanski vseh škofov, naslednikov apostolov, in vernikov s Petrovim naslednikom; in je slednjič več kot sijajni dokaz obče gorečnosti v pričevanju vere vsega krščanskega ljudstva. Rimljani in vsi, ki ste nam tukaj v duhu v vseh vetrov pridruženi! V tem trenutku obnavljate vesoljno čast, ki so jo stoletja dajala najvišji oznaki Kristusove Cerkve: ena, sveta, katoliška in apostolska!

Neizmerna tolažba je zavest, da živiš kot ud telesa in duha svete Cerkve, da nosiš v sebi zagotovilo večnega spremenjenja našega zdajšnjega življenja v nesmrtno slavo Boga, Stvarnika in Rešenika in njegovih svetih.

Ta cerkvena edinost, ki jo je sveti Pavel od dne svojega čudežnega spreobrnjenja ubral v popolno skladnost s Petrovim učenitvom, pa vzbuja bolečo misel, kako neznanško škodijo sreči in radosti sveta, kakršen je zamišljen s Kristusovim oznanilom o enem samem hlevu z enim samim pastirjem, poskusi in prizadevanja vseh, ki so skozi stoletja skušali zlomiti to katoliško edinost, kar jim je na vso nesrečo sem in tja zares uspelo.

Mislite si samo, kakšen mir in veselje bi vesoljnemu svetu, kolikor je to na zemlji sploh mogoče, prinesli popolna edinost v veri in v dejanskem izpolnjevanju evangeljskega nauka. In to ne sam v korist visokih načel duhovnega reda, spričo večnostnih vrednot, ki jih je krščanstvo svetu dalo in

ki zadevajo slehernika, marveč tudi v korist časnih dobrin kot najzanesljivejše poročstvo za zemski, družbeni in politični napredek med narodi. Prvi sad te edinosti je ne samo visoka cena, marveč resnično živo in blagonosno uživanje svobode. V dokaz temu so vse nesreče v zgodovini narodov, ki so svobodo izrabljali v popolnem nasprotju z evangeljskimi načeli. Taista evangeljska načela, ki sta jih sveti Peter v svojih pismih, pa sveti Pavel še razsežnejše in mnogovrstnejše, oznanjala in po božjem navdihu razlagala svetu.

Prav letos slavimo devetnajstkrat stoletni jubilej Pavlovega pisma Rimljanom.

Ah, kakšna vzvišena čustva navdajajo človeka, ko spet prebira in razmišlja ob tem dokumentu, ki prav v naše dni še vedno enako živo odmeva iz prve polovice začetnega stoletja krščanske ere. Ta listina je veličastna in vzvišena pesnitev, ki se pne v zmagoslavje vere, v zmagoslavje svobode duš in narodov, v zmagoslavje vesoljnega miru.

Častiti bratje in ljubljeni sinovi! Naj nam bo dovoljeno, da znova sprevorimo o grenki žalosti, ki duši Naše srce, srce vse katoliške Cerkve, ko z veliko bolestjo ugotavljamo, kakšne mogočne zle sile so spet na delu: ne v ljubljeni Italiji, ki Nam je tako blizu, niti ne, Gospod bodi zahvaljen, v mnogih drugih deželah; pač pa v širnih in daljnih pokrajinah po Evropi in Aziji sile, ki se zadevajo, da bi pogubile dušni mir in cele narode. Vi vsi veste za Našo boleost, ki se je še povečala v trenutku, ko smo bili, navkljub Naši nevrednosti, povzdignjeni na to mesto, od koder, četudi s težavo, zremo v neizmerno obzorje, ki je oblito s krvjo žrtve za mnoge, kateri so se morali odpovedati svoji svobodi, duhovni, narodni in družbeni in, še prav posebej, svobodi pričevanja lastne vere.

Velika previdnost, pa iskreno in dobro premišljeno spoštovanje do drugih, obenem pa upanje, da se bo to neurje prej ali slej uneslo, Nam nalagajo dolžnost, da ne omenjamo določenih naukov, krajev in oseb. In vendar ne moremo ostati brezčutni spričo nespornih dejstev, o katerih nam vedno znova poročajo in ki govore o strahu, nasilju, o uničenju človekove osebnosti. Zaupno vam priznamo, da ta vedrina, ki jo gledate v Naših očeh in ki radosti Naše sinove, v resnici samo zakriva notranji nemir in razklanost Našega srca, ko hkrati v vami veselje deli in vas navdihuje k dobremu in k popolnosti, pa tudi z enako močjo misli na vse druge sinove — in teh je milijone in milijone —, katerih usoda nam je neznan in o kateri ne vemo niti, če so ujeli vsaj odmev Naših pozdravnih besedi, ki smo jih na ves svet navelovali ob začetku Našega papeževanja, kot ne vemo, če sploh vedo, kako neizmerno ganejo Naše srce vse njihove solze.

Prepričanje, da vi, ljubljeni bratje in sinovi Naši, s Cerkvijo delite nje-
no zaskrbljenost spričo zavračanja tako trdnega načela o svobodi, o katerem je sveti Pavel v svojih pismih govoril, Nas nagiba, da se obračamo h

Gospodu — tudi vas vabimo, da isto storite — z neprenehno prošnjo; da se obračamo k Stvarniku in Rešeniku božjemu, ki je vir kremenite vere in vztrajnosti v dobrem.

Edinost, svoboda in mir: velika trojnost, ki je v bleščeči luči apostolske vere našim dušam gibalo plemenitosti in iskrenega človečanskega in krščanskega bratstva.

Ko smo pravkar sklenili teden molitve, namenjene prav temu, da bi izprosili ta trojni dar, je današnja daritev na grobu Apostolovem, ki bo skoraj dopolnjena v skrivnosti Telesa in Krvi Kristusove, ponovni Naš klic po nam vsem skupni, bratski, enodušni, vseobsegajoči ljubezni, ki nas v eno družo s sinovi tolikih, v luči Evangelija že presijanih dežel, a nad katere so se danes zgrnile nedopovedljive preskušnje.

V želji po krepkem duhovnem napredku vseh, ki ste tukaj zbrani ali pa Nas poslušate, vseh vas, ki hočete prevzeti svoj delež pri trpljenju vesoljne Cerkve, zaključimo z ganljivimi in mogočnimi besedami, ki jih Apostol narodov postavlja za sklep svojemu Pismu Rimljanom, ki so Rimljani vseh časov: počaščeni s posebno prednostjo, da so Rimljani, kar jim daje višjo ceno pred vsemi drugimi narodi, jih poziva še posebej, ko so oči vsega sveta vanje uprte, k molitvi in očitemu pričevanju vere:

‘Opominjam pa vas, bratje, pazite na tiste, ki delajo razpore in pohujšanje proti nauku, ki ste se ga vi naučili, in ogibljite se jih. Zakaj taki ne služijo Našemu Gospodu Kristusu, ampak svojemu trebuhu in s priliznjeno govorico ter lepimi besedami varajo srca nedolžnih. Kajti vaša poslušnost se je razglasila pri vseh; vas sem torej vesel; želim le, da bi bili modri za dobro in preprosti za zlo. Bog miru pa bo v kratkem Satana strl pred vašimi nogami. Milost Gospoda Našega Jezusa Kritusa z vami!’”

Napoved vesoljnega cerkvenega zbora

Za sklep slovesnosti v Pavlovi baziliki pa se je sveti oče Janez XXIII. obrnil k navzočim kardinalom in jim spregovoril o veliki odgovornosti, ki jo čuti kot rimski škof in najvišji Pastir vesoljne Cerkve. Oznanil jim je tri velike stvari: škofijsko sinodo za rimsko škofijo, preureditev cerkvenega zakonika, kateremu uvod bo bližnje uzakonjenje vzhodnega cerkvenega zakonika, slednjič pa je napovedal nov **vesoljni cerkveni zbor**.

Vesoljni cerkveni zbor nima, kot sveti oče želi, samo namena, da bi povečal duhovno dobro vsega krščanskega ljudstva, marveč naj predvsem služi kot povabilo ločenim krščanskim bratom k Zedinjenju, ki ga tako goreče žele danes krščanska srca po vsem svetu.

(Papežev nagovor je po besedilu uradne papeške misijonske agencije “Fides” za K. M. poslovenil —nj.)

Božja pisma nam govore o misijonskem delu

KRISTUS, MISIJONAR LUČI

“Jaz sem luč sveta. Kdor gre za menoj, ne bo hodil v temi, marveč bo imel luč življenja.” Besede so Jezusove (Jan 8, 12). In so uresničitev napovedanega po preroku: “Ljudstvo, ki je hodilo skozí temo, je zagledalo veliko luč” (Iz 9, 2). Kristus je misijonar krvi, misijonar milosti. Milost pa je tista, ki razsvetli. Ker smo bili s to svetlobo obdarovani že v prvih dneh življenja, smo se tako navadili nanjo, da komaj moremo razumeti, ko nam spreobrnjenci pripovedujejo o luči vere, o trenutku tako dolgo pričakovanem, ko jim je luč zasvetila: luč, ki mora razsvetliti vsakega človeka, ki pride na ta svet, luč Kristusova. Kristus je misijonar tiste božje luči, v kateri ni nobene teme. “In to je oznanilo, ki smo ga od Kristusa slišali in vam ga oznanjamo: Bog je luč in teme ni v njem nobene” (1 Jan 1, 5). Kristus misijonari s svojo lučjo, k vsem dušam prihaja, vsem daje zadostno milost, a res je, da ga tema velikokrat ne sprejme.

KAKOR OTROCI LUČI HODITE

Glede nas je pa zapisano: “Kakor otroci luči hodite... saj ste luč v Gospodu.” Luč smo v Gospodu. Saj vemo, odkod prihajamo in kam gremo. Saj smo slišali, da je Kristus naša pot in naše življenje.

Od nas zavisi vsaj v neki meri, je li naša luč velika ali pa komaj živa iskra. In luč, ki je zares luč, razdaja svojo svetlobo; ne smemo jo postavljati pod mernik. Prižigati luči na naši življenjski poti, da bi drugi videli, da bi s svetilko, ki smo jim jo podarili, prišli do božje luči, ali bi ne smeli imenovati tega misijonsko delo? Prav gotovo, če ponesejo tako ali drugače luč, ki nam jo je Kristus izročil, med tiste, ki ga še niso mogli spoznati.

Se nam zdi nemogoče? Morda res, ker ne poznamo nauka o Skrivnostnem Telesu Kristusovem. Podoba je to, ki nam približa eno najlepših razodetih resnic: resnico o naši povezanosti s Kristusom in medsebojni vzajemnosti.

Samo prav kratko bomo povedali, za kaj gre. V človeškem telesu se različni udje le po glavi morejo razumeti med seboj. To, kar ima eden, imajo na nek način vsi. In to, kar enega boli, vpliva tudi na ostale. Obveščevalno središče je pa glava.

Nekaj podobnega, kar smo rekli o človeškem telesu, najdemo v razmerju med Kristusom in kristjani. Kristus je Glava in mi udje. In če smo vsi udje iste Glave, smo tudi medsebojno povezani.

In o kristjanih pravi sv. Pavel, da so luč v Gospodu. Luč smo, ker prejemamo božjo luč. Saj ne moremo dosti razumeti, kako božja luč prihaja do nas. Pa saj tudi ne razumemo mnogo, kako iz električnih central, ki so včasih zelo oddaljene, pride električna moč do žarnic v naših stanovanjih. Žarnica zaživi, luč je tukaj. A koliko stvari predpostavlja! Še enkrat: ne razumemo, a vidimo; in v božjem življenju: ne razumemo, a verujemo.

Luč smo v Gospodu. In ker smo otroci luči, otroci sonca, a ne v Pregljevem smislu, moramo hoditi kot otroci luči. To se pravi, da mora biti vsakdo izmed nas novo žarišče za tiste, ki nimajo luči.

In tukaj se pa lahko vrnemo k prisposobi sv. Pavla, ki smo jo deloma že omenili. Telo, dokler ni doraslo, dorašča v vseh svojih udih. Vsak ud mora oddati nekaj svojega sosedu in istočasno prejemati od vseh to, kar potrebuje za svojo lastno rast.

Če smo kristjani udje nedoraslega Kristusovega Telesa, ki je sveta Cerkev, moramo pomagati pri njegovem razvoju. To se pravi: kot ude svojega skrivnostnega Telesa nas Kristus, ki je Glava, uporablja kot drevo, ki uporablja svoje zelene liste, če hoče dorasti.

Zelene liste, smo rekli. Listi, ki žive, služijo drevesu. Tako tudi če kot kristjani zares živimo, smo koristni za vse skrivnostno Kristusovo Telo, za vso Cerkev. Mi smo nova središča, kjer se zbirajo nadnaravne moči, ki bodo služile tam, kjer so najbolj potrebne. Mi smo električne centrale, ki bodo, pod vodstvom Glave poslale svojo luč tudi poganom. In tako bomo spolnili Pavlovo besedo: Kakor otroci luči hodite... v misijonskem smislu. Naše življenje bo, v omejeni meri, kot je Kristusovo v neskončni, luč za druge. Naše življenje, polno božje luči, bo dajalo luč vsem potrebnim.

Kako prav je imel opat Chautard, ko je v knjigi "Duša vsega apostolata" povdarjal: "Tvoje življenje mora biti podobno tako polnemu kozarcu, da gre ob najmanjšem premiku njegova vsebina čez rob." Če je vsebina našega življenja Kristus, ki nas do vrha napolnjuje, bomo prav lahko hodili "kot otroci luči".

Kristus, misijonar luči. In mi? Pustimo mu, da nas uporabi pri rasti svojega skrivnostnega Telesa! In to bo prav lahko, če bomo udje polni življenja, polni luči. Tako bo iz našega življenja, iz naše luči vzbrstelo novo življenje, vzklila nova luč.

Poglejmo po našem vrtu, kako si listi na vsaki rastlini "podajajo roke", drug iz drugega rastejo. In prepričani bodimo, da mi, v nadnaravnem redu lahko napravimo nekaj podobnega; ne mi, ampak božja milost z nami. Ena sama razlika bo: na drevesu listi odmirajo, ko so enkrat dali življenje. Pri nas bo pa ravno nasprotno res: naše življenje bo tem bolj življenje, čim več bomo dali. Kako prav imajo škofje in duhovniki, ki podpirajo misijonsko delo! Verujejo, da bo vse, kar za misijone store, v stoterno korist njihovim škofijam in župnijam.

STANKO BOLJKA, CM, Ekvador

Bolje je dajati kot jemati

STANKO BOLJKA, C.M., Ekvador.

Vsi tisti med zamejskimi Slovenci, ki se srečavajo s "Katoliškimi misijoni", vidijo, da je zanimanje Slovencev za misijonsko delo Cerkve le precejšnje. Dokaz za to je že življenje revije. So imena tistih, ki sodelujejo pri mesečniku. So misijonarji, ki se oglašajo s pismi. Rekli bi, da v njihovih odgovorih prihaja do nas odmev naših molitev pa tudi materialnega sodelovanja z njihovim poslanstvom. In ta odmev je tudi molitev, je beseda tako iskrene zahvale, da moramo reči, da smo več prejeli kot pa dali. Pa še tisti, ki ne pišejo, pač pa na drug način dajejo od svojega. Mislimo na misijonske darovalce. Vrste imen so daljše ali krajše, številke višje ali nižje, a pesem števil in imen je vedno lepa, najlepša za misijonarje in misijonske dobrotnike same.

Za vse tiste Slovence, ki že sodelujejo pri misijonskem poslanstvu, ki ga ima vsakdo, ki pripada Cerkvi, še bolj pa za one, ki ga še ne razumejo, bi radi razložili Gospodovo besedo: "Bolje je dajati kot pa jemati" (Ap. D. 20, 35).

Kadar izkažemo nesebično uslugo, če damo bližnjemu prijazno besedo, če se veselimo z njim, ko je vesel, in vzamemo nase njegovo nesrečo, kot bi bila naša, smo nekaj dali, nekaj našega je odšlo k bližnjemu. A vendar se čutimo boljše, nekam bogatejše, kot če bi nam nekdo nekaj dal.

Srečo tistih, ki v delu za bližnjega ne iščejo samih sebe, ni lahko izraziti. Sv. Pavel je zapisal Tesaloničanom: "Vi namreč ste naša slava in naše veselje" (1 Tes. 2, 20). Isti apostol pravi na drugem mestu: "Vsak dan umiram, kakor resnično se moram z vami, bratje, hvaliti v Kristusu Jezusu" (1 Kor. 15, 32). Apostol veliko trpi za svoje vernike, a vendar so prav oni njegova največja sreča na zemlji: "Poln tolažbe sem in preobilno je moje veselje pri vsej naši nadlogi" (2 Kor. 7, 4).

Vsi, ki tako ali drugače misijonsko delajo, dajejo svoj čas, vse svoje moči, svoje življenje: misijonarji na prvem mestu in vsi, ki jih spremljajo z molitvijo in žrtvami pa tudi z denarno pomočjo, vsi ti morajo vedeti, da je tudi zanje rekel Gospod Jezus: Boljše je dajati kot pa jemati.

In kaj je tisto, kar misijonarji in misijonski sodelavci morejo dati poganom? Česa pa pogani nimajo in jim mi nekako moremo dati? Manjka jim vere, nimajo Luči, ki bi morala razsvetliti vsakega človeka, ki pride na svet, nimajo božje Besede, ki daje življenje. Brez božje Besede, ki je Kristus, ne morejo postati otroci božji in ne dediči nebes. Misijonarji in misijonski pomočniki pričujejo o Luči, jo pomagajo prižigati tistim, ki so v temi, kažejo pot onim, ki je še ne poznajo. In ko se prižigajo luči za druge, ko napraviš veselje bližnjemu, zažari lepše naša svetilka in je srečnejše naše srce.

Razodetje nam pravi, da je poganstvo tema.

Apostol poganov piše vernikom v Efezu: "Nekdaj ste bili tema, zdaj ste pa luč v Gospodu" (Ef 5, 8). In zakaj luč? Zato, ker je "Bog luč in teme ni v njem nobene" (1 Jan. 1, 5). Kaj pa nam da luč? "Če hodimo v luči, kakor je v luči on sam, smo med seboj združeni in kri njegovega Sina Jezusa Kristusa nas očiščuje vsakega greha" (1 Jan. 1, 7).

Dve stvari smo odkrili: Luč je tam, kjer se je veri in ljubezni umaknil greh. Berimo sv. Pavla, govor pred kraljem Agripom: "Otel te bom izmed ljudstva in izmed poganov, h katerim te pošiljam, da jim odpreš oči, da bi se spreobrnilo od teme k luči in od oblasti satanove k Bogu, in da bi po veri v me prejeli odpusčenje grehov in delež med svetimi" (Apost. D. 26, 17. 18). Luč je tam, kjer je vera, in če naj se greh odpusti, moramo ljubiti. Vera in ljubezen nam pa zagotovita delež med svetimi, kar Cerkev v svojem bogoslužju imenuje "večna luč". Na naši zemski poti nam je Bog prižgal luč vere, ki pa bo ugasnila, ko bomo prestopili prag večnosti. Ogledalo vere že ne bo več potrebno, ker ga bo nadomestilo gledanje. Luč, potrebna za gledanje, pa bo Bog sam.

Pogani pa vsega tega nimajo in ne bodo imeli, če se ne spreobrnejo. "Gospod in Bog moj, razsvetli mi temo" (Psalm 17, 29), morejo prositi tisti, ki so se priklopili do vere v enega Boga, a o Kristusu nič ne vedo. Vsi drugi bi pa morali s Tobijem vzdihovati: "Oči mi ne služijo in ne morem videti luči na nebu; kot da bi bil mrtev, me obdaja tema; živim, a sem med mrtvimi" (Tob 5, 10).

Videli smo, da nam Razodetje kliče od vsepovsod: Poganstvo je tema.

Kaj pa povedo misijonarji, ki živijo med pogani, o temi poganstva?

Misijonarji, ki so dolga leta opazovali pogane in zato poznajo resnico, nam takole razložijo svoje vtise:

V začetku, ko še misijonar nima izkušenj, se mu zdi, da ni večjih razlik med pogani in krščeni. Ker je med pogani mnogo dobro vzgojenih, ker so mnogi naravno pošteni in ljubeznivi zlasti do tujcev, se na prvi pogled ne opazi pomanjkanje nadnaravnega življenja. Pretiravajo tisti, tako menijo misijonarji, ki pravijo, da se vedno, že na zunaj, po obrazu lahko loči kristjan od pogana. Včasih, tako piše misijonar, pod fotografijami nasmejanih Kitajcev ali Japoncev beremo: "Veselje spreobrnjenih se ne da skriti." Resnica je pa taka, da te fotografije vsaj včasih predstavljajo pogane. Med skupino šest ali osemletnih otrok ne moreš vedeti, če gledaš samo obraze, ali so krščeni ali pa so še pogani. Veselje, imenujmo ga božje, ker je posledica božjega bivanja v dušah, se ne kaže vedno na zunaj.

Šele po daljšem opazovanju misijonar odkrije praznoto poganstva. In ne samo praznoto, ampak tudi toliko sebičnosti, kot je med krščanski vrstniki le izjema. In sebičnost je tema! Sebičnost vidi le sama sebe, za

druge je slepa. Kjer sebičnost sama gospodari, nobena zapoved nič ne pomeni.

Tema in žalost sta doma pri poganih, zlasti pri tistih, ki kaj več pre-mišljujejo, tako zatrjujejo misijonarji. Njihova opazovanja samo potrjujejo Razodetje božje.

Če je res, da je tudi med kristjani vedno nekaj žalostnih, je njihova žalost različna. "Če je kdo zares Kristusov," tako je pred kratkim spreobr-njeni mladec vpraševal misijonarja, "kajne, oče, da ne more biti zares ža-losten?" Veliko milost, močno luč je moral prejeti ta fant, da je komaj nekaj let po krstu prišel do spoznanja, da je edina resnična žalost na svetu ta, da nismo svetniki. In kakšno veselje je moralo napolnjevati komaj prerojeno dušo, ki je že razumela, da se "trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s slavo, ki se bo razodela nad nami" (Rimlj. 8, 18).

Boljše je dajati kot jemati.

Če sodelujemo z misijonarji, smo sejalci luči in veselja v poganska sr-ca. Je pa tudi setev sreče za nas same. Vse, kar dajemo z ljubeznijo, nam rodi mir. "Mir nad vsakega, kateri dela dobro" (Rimlj 2, 10). In boljšega, kot je pravi mir srca, bi si mogel želeti zemljan? Res, boljše je dajati kot pa jemati. Kadar dajem, sva srečna dva: tisti, ki vzame, in jaz, ki dajem. Delo za misijone je dati in prejemati.

Pred misijonsko cerkvijo v Afriki.



CERKEV IN NJENO MISIJONSKO DELO SKOZI STOLETJA

Franc Susman C. M., Trier, Nemčija

Evangelij sv. Mateja konča s slovesnim sestankom med apostoli in Kristusom pred Gospodovim vnebohodom. Vršil se je v Galileji, kot je Kristus sam določil. Tja je šel — iz groba vstali — kot poglavar sveta, da apostolom zaupa njih dokončno poslanstvo - misijon: 'In Jezus je pristopil in jim spregovoril te besede: Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.'

V teku stoletij je Cerkev skušala ostati zvesta nalogi, zaupani ji ob tej priložnosti. Res pa je, da razvoj Cerkve skozi stoletja ni šel vedno skupaj s potrebami časov.

Imějmo v naslednjem pred očmi, da je Cerkev božja in človeška. In človeško, to je ljudje, morejo imeti izredne lastnosti in vrline, toda podvrženi so vsi različnim slabostim in grehom, pa naj bodo laiki, duhovniki ali visoki cerkveni dostojanstveniki. Zaradi tega ni Cerkev nič manj božja po svojem izvoru, cilju in poslanstvu. To je bilo treba poudariti, da ne bo ponavljanja.

Morda je bilo najtežje vprašanje Cerkve skozi stoletja, kako ostati, kar je, in se obenem prilagoditi, v kolikor je imela pravico in dolžnost, v kolikor je mogla, razmeram med narodi, socialnim in političnim režimom, kulturam in civilizacijam, med katerimi izpolnjuje vedno isti cilj: pokazati Jezusa Kristusa, učiti, kako se iz Kristusa živi.

Besedi misijon in misijonar pomenita danes veliko reči. Tukaj bomo govorili o poslanstvu, misiji Cerkve skozi stoletja.

Cerkev se je znašla v velikih težavah tam od apostolskih časov naprej: 1.) judaizem; 2.) barbari; 3.) fevdalstvo; 4.) renesansa in moderni časi; 5.) misijoni v oddaljenih krajih; 6.) današnja vprašanja, ko mora biti Cerkev bolj kot kdaj zvesta svojemu poslanstvu, če hoče rešiti nove civilizacije, ki se prav v tem trenutku spočenjajo. O vsem tem pa govorimo tukaj zato, ker smo Cerkev mi vsi in ker se moramo iz njene zgodovine naučiti, kako moramo ravnati, ko vstajajo novi časi, če hočemo izpolniti naše cerkveno poslanstvo, naš rod in naš narod, če nočemo, da nas zgodovina obsodi, češ da svojega časa nismo razumeli.

I. Judaizem.

Kristus je bil Jud, Mesija, dolga leta pričakovan od vsega judovskega ljudstva. Tri leta je učil — samo Jude. Tudi apostoli so bili Judje. Kmalu pa so se začeli spreobračati tudi pripadniki drugih narodov, zlasti Grki. In ti naj bi postali na nek način Judje. Judje so se imeli še vedno za izvoljeno ljudstvo. Vsi kristjani naj bi postali Judje, kajti tako so hoteli

ti, ki so bili izvoljeno ljudstvo. V Cerkvi so videli staro Sinagogo, kateri je Bog razodel smisel prerokb. Ali pa je bila upravičena zahteva, da bi se drugi narodi morali istočasno odpovedati svoji narodnosti in svoji veri?

Bog je vidno pomagal reševati to težko vprašanje. Deseto in enajsto poglavje Apostolskih del sta temu posvečeni. Sv. Peter je imel prikazen, v kateri mu je bilo naročeno, naj ne dela razlik med Judi in nejudi. Tako je krstil stotnika Kornelija in njegove, ne da bi bili preje obrezani. Škandal med judovskimi kristjani! Pavel in Barnaba takoj potegneta s Petrom, ker sta imela več stika v svetom in Pavel je bil rimski državljani. Apostol Jakob brani staro prakso. Skličejo prvi cerkveni, ekumenični zbor, koncil v Jeruzalemu leta 50, kjer je bilo določeno, naj se poganom ne nalagajo bremena, ki jih ne morejo nositi. Ta koncil je rešil krščanstvo in žrtvoval judovski nacionalizem: Cerkev mora biti splošna, mednarodna, katoliška. Zvesta svojemu poslanstvu, je napravila odločilen korak že ob zarji svoje zgodovine. In ta korak mora biti svetla luč za vse čase, kajti zapisan je v Novem zakonu, torej razodetju, ki je božja beseda, in brez katere ne moremo najti z gotovostjo nobene poti, zlasti ne v odločilnih časih.

II. Barbari.

Cerkev se širi in gre preko velikih preganjanj. Toda l. 312. Konstantin Veliki odloči, da odslej vsakdo lahko časti Boga, kakor hoče. Na bližnjem Vzhodu, v severni Afriki, Angliji, ob Renu in Donavi je v 4. stoletju že mnogo kristjanov, katere ščiti rimski red. Cesarji se spreobrnejo, poganov je vedno manj, krščanstvo postane državna vera. Meje rimskega imperija pa ogrožajo barbari, medtem ko se zdi, da se je Cerkev za vedno zvezala z rimskim imperijem.

Ko kristjani še vedno vztrajajo v mišljenju, da svet ne more imeti druge civilizacije kot rimske, je Rim opustošen, rimske slavne legije uničene — porodi se nova civilizacija. Ko tudi Cerkev spremeni svoje stališče do rimske kulture, se v treh stoletjih barbari spreobrnejo, ker se prepričajo, da ni nujno ubogati rimsko vlado, če hočejo postati učenci Kristusovi. Cerkev napravi torej nov, odločilen korak. Ni se vezala z Judi, ne veže se več z mogočno, pa razpadajočo rimsko civilizacijo. Ne joka več nad ugašajočo močjo Rima, ampak navdušeno vodi h Kristusu nove, sveže, mlade evropske narode.

Cerkev se torej ne more brez škode vezati z določenimi dinastijami, narodi, družabnimi razredi ali kulturami, kajti ona je **mati prihodnjih vekov.**

III. Fevdalizem.

Nova nevarnost: Cerkev bi bila kmalu pogažena od nove, fevdalne civilizacije. Sv. Janez pravi: "Miloščina pokrije množico grehov." Zato so mladi spreobrnjeni evropski narodi veliko in radi dajali Cerkvi, ki je tedaj imela v rokah vse socialno skrbstvo in šolstvo. Tako cerkveno premoženje raste: škofje in opatje postanejo na socialnem in političnem polju veliki dostojanstveniki. Kralji se jih bojijo, zato imenujejo sami škofe in jih tudi sami ustoličijo, celo papež postane skoro dvorni kaplan. Škofje so postali lahko samo imenitniki in cerkvene službe so se lahko kupile.

Toda Cerkev je vedno mlada in zmožna obnove. Nekaj samostanov je

moglo uiti fevdalnemu sistemu in sužnjenju. Od tam se začne obnova in osvobodjenje Cerkev. Sv. Gregor VII. začne energičen boj proti kraljem, ki so sami ustoličevali škofo in opate. In ta boj traja 50 let, nastane prava vojna, svet je poplavljen s spisi proti papežu — vendar l. 1122. Cerkev spet zmaga in se osvobodi okovov ene določene civilizacije kot je bil fevdalizem. Svobodna, ustanovi dominikance, ki učijo čisti Kristusov nauk, frančiškane, ki dajejo nov zgled uboštva, ustanovi univerze in srednjeveške občine in cehe; postane nova avtoriteta v tedanji družbi. Vendar to zadnje ni važno. Važno je le, da ni podvržena gotovim oblikam civilizacije in more tako vsem, brez razlike, oznanjati veselo vest Kristusovo.

IV. Renesansa in moderni časi.

1) V 14. stoletju končuje srednjeveški fevdalizem in začenja nova civilizacija renesanse ali humanizma, ki se povrača k študiju Rimljanov in Grkov, prezira razodetje in Cerkev. Misli, da si človek zadostuje sam sebi. Spet je bila Cerkev nepripravljena in celo visoki cerkveni dostojanstveniki so zašli na to pot. Samo kdor je bil zelo učen in je dobro znal latinščino, je kaj veljal v tistih časih. Preprosti duhovniki v takih razmerah skoro niso mogli več oznanjati evangelija.

Pa Cerkev se spet spomni svoje visoke naloge. Nova civilizacija je imela veliko dobrega. Cerkev postane v gotovi meri voditeljica tega gibanja in ga skuša pokristjaniti. Če bi se proti njemu samo borila, bi spet podlegla.

2) V 16. stoletju je Cerkev kljub temu, žal, nazadovala. Zato so se protestantje ločili, ker so mislili, da to pot ni več zmožna obnove. To pa je dejansko poživilo delo za obnovo v Cerkvi sami. Po dolgih bojih se je očistila. Kajti v Cerkvi se godi isto, kot pri posamezniku: stalno se je treba boljšati, obnavljati, pregledati, če nismo postali sužnji načina življenja in mišljenja, ki je v gotovih časih in krajih lahko bil izvrsten, v spremenjenih razmerah pa morda več ne odgovarja duhu evangelija. Vsaka navada še ni krepost.

3) Francoska revolucija l. 1789., ki je zastavila novo civilizacijo, je imela mnogo dobrega v sebi. Ko se je vzdušje očistilo, je že Pij VII. leta 1813. napravil spravo z revolucijo.

Podobno se je zgodilo, ko je l. 1918. razpadla večina kraljestev in cesarstev in so se začeli uvajati demokratični režimi. Monarhije so bile katoliške, zastopati so hotele Boga samega in je bilo treba več let, preden so kristjani uvideli, da demokratični režim ni nujno ovira za širjenje evangelija, ampak dostikrat celo pravi teren.

V. Misijoni v oddaljenih krajih.

V tem kratkem orisu, ko govorimo o tem, kako se je Cerkev vedno skušala prilagoditi vsem narodom in kulturam, je prav, da se spomnimo misijonov.

V 15. in 16. stoletju se odprejo novi svetovi, novi tudi zato, ker poganski.

Že v 15. stoletju priporočajo papeži, "naj misijonarji ne sejejo strankarstva: francoskega, nemškega, španskega ali perzijskega. Ne nositi tja

naših dežel, ampak vero, tisto vero, ki ceni in ljubi vse narode in običaje, ki so zdravi."

Da bi bila Cerkev res povsod doma, se v zadnjem času polagoma ustanavlja domača hierarhija. Danes imamo že nad 100 domačinskih škofov.

V Cerkvi se čutijo močni tokovi, ki želijo, da se misijonske dežele še bolj upoštevajo tudi na drugih poljih. Bogoslužja v latinščini, n. pr. niti mi ne razumemo; kako naj hočemo, da ga razumejo oni? Morda se ravno v tem našem času približujemo odločilnim prilagoditvam v misijonskih deželah.

Naj kar tu navedemo, kar je pokazala moderna znanost in raziskavanja na polju družboslovnega verovanja. Dejstvo je, da so gotovi družabni sloji bolj verni kot drugi, nekateri narodi bolj kot drugi. Ali verovanje ni mar svobodno? Ali pa gotova verska dejanja sploh verska niso, ampak jih vrše, ker tako delajo vsi, ki pripadajo gotovemu sloju ali imajo gotov gmotni položaj. Ne ena ne druga ne drži. Kajti vsak človek ima temeljno razpoloženje k verovanju, vsak človek prej ali slej čuti potrebo po Odrešitelju. Vera pa je med nami učlovečena. Vera je Cerkev in Cerkev smo mi. Mi pa vero kažemo vedno v določeni obliki. Ljudje, ki Boga iščejo, gledajo nas in gotovi družabni sloji najdeja, da mi uresničujemo njihov ideal, idealu drugih slojev pa naš način krščanskega življenja nič ne pomeni, ker živijo v drugačnih družabnih ali gmotnih razmerah. Torej smo jim mi na poti, da do vere ne pridejo, ker jo kažemo samo v eni luči. Tako se je zgodilo s Cerkvijo skozi stoletja. Ko je bila vezana samo na eno civilizacijo, je ljudi drugih civilizacij odbijala. Vseto nam bo bolj jasno, ko pregledamo še sodobnost.

VI. Sodobnost.

Kako izpolnjuje Cerkev danes svoje poslanstvo?

1) Težave so zlasti v spremembah, ki so se vrstile zadnjih sto let: znanstvena odkritja, pospešenje prevoznih sredstev, politične in socialne spremembe. Človek si je svest napredka, ki ga je napravil s svojim trdom in rokami. Misli, da niti Boga ne potrebuje več. Od tod nevera, brezboštvo. To pa je pri nas novost.

So, ki hrepenijo po Bogu, Kristusu; Cerkve ne marajo, ker kristjani niso dovolj krščanski.

Vpliv Cerkve ne dosega vseh ljudi, zato je odpad vedno večji.

Pred sto leti je nastal delavski svet, ki je od vsega početka rastel izven Cerkve in danes predstavlja svet zase.

2) Veliko in resno se dela v Cerkvi zadnjih 50 let, kar priznajo tudi tisti, ki nimajo z nami iste vere. Toda to je vse premalo. Po 19 stoletjih krščanstva je svet vedno bolj poganski. Vendar ni mesta za malodušnost. Drzni ljudje, duhovniki in laiki, skušajo biti pravi misijonarji v naših časih, to se pravi, skušajo zasaditi Cerkev, kjer je ni. In ni jih malo teh smelih pionirjev, zlasti v Franciji, Nemčiji, Avstriji, Švici, Belgiji in Holandski. Navadno, vsaj v začetku, jih imajo za originalne tipe. Vendar v zgodovini Cerkve niso tako redki. Ti pionirji nadaljujejo najbolj pristno tradicijo. Saj je Cerkev sama tudi zvesta tej pravi tradiciji, čeprav dostikrat pri prvih pojavih po strani gleda tiste preroke (in pre-roštvo v Cerkvi še vedno obstoji in ne bo minilo, pomeni pa: znova pre-

meriti današnje razmere in življenje s pravim evangelijskim merilom večnosti), ker niso v soglasju s tistim, kar dela in misli večina, masa ljudi, pa četudi so v določenih okoliščinah v tej masi tudi kaki cerkveni dostojanstveniki. Preroki hočejo izpolnjevati evangelij brez drugih navlak in nočejo, da bi bila Cerkev solidarna samo z gotovimi družabnimi razredi, kulturami, narodi. Preroki hočejo biti kvas v testu — tudi izven krščanskega okolja.

Rekli smo, da ima vsak človek v sebi težnjo po Bogu. Vse te težnje pa niso enake, ampak določene v gotovi smeri. Kdor trpi krivico, si želi take vere, ki bi se borila za pravico. Kdor je bogat, si mora želeti Cerkve, ki bi govorila samo o nebesih in večnem zveličanju, ker ima zemeljski problem več ali manj rešen. Zato se mora Cerkev, se moramo mi kot krščanska skupnost, ljudem tako kazati, da se zadostijo težnje vseh in ne samo nekaterih skupin.

Cerkvena hierarhija ima pač vedno zadnjo besedo, ko gre za važne spremembe in inicijative, čeprav se zlepa ne prenašli (izkušena stoletna previdnost!). Ko se razne inicijative kristjanov izkažejo za dobre, jih cerkveno vodstvo odobri in podpre. Ta ne začenja novih gibanj ali sprememb, ampak jih sprejme, ko jih je kakšna cerkvena skupnost že izvedla. Pri tem sprejemanju in opuščanju raznih kultur, civilizacij in odvisnosti od določenega naroda, so vedno igrali glavno vlogo cerkveni koncili. Odredbe tridentinskega koncila so bile tako nove in skoro bi rekli revolucionarne, da jih nekateri kristjani celih 50 let niso mogli razumeti in sprejeti. Tu je pač treba omeniti, da take inicijative navadno pridejo od francoskih katoličanov, ki so zato tudi najbolj pripravljeni, da odloke cerkvenih zborov najhitreje sprejmejo, ker so jih povzročili.

Z a k l j u č e k .

V časih, ko prehajajo oblike stare civilizacije, je naloga krščanske vesti, ločiti krščanstvo — večno resnico in Cerkev, ki ta zaklad varuje, od minljivih in često nečistih oblik. To je skušala Cerkev v vseh razdobjih storiti, poslušna Pavlovim besedam: "Otročiči moji, za katere zopet trpim porodne bolečine, dokler se v vas ne upodobi Kristus!" (Gal. 4, 19).

Bolečine? Da: zgodovinski pregled tega procesa nam je to pokazal.

Cerkev bo še dolgo rodila nove generacije misijonarjev — duhovnikov in laikov, če si bodo kristjani le svesti zahtev krsta in birme.

Danes gre težnja za tem, da vsa Cerkev postane misijonska, ker nas obdaja poganstvo. Vsa: zastoj orjejo pionirji ledino, če se drugi ne odprejo Gospodovi volji, nemirnemu človeku, ki išče, potrebam današnjega časa. Vsa: Kristjani? Se še upate imenovati kristjani, če se ne pridružite tej glavni skrbi Cerkve? Ste še kristjani, ki molite vsak dan "pridi k nam tvoje kraljestvo", pa mislite, da se vam ni treba zanimati za delo Cerkve in delati vsak na svojem mestu v dobro današnjemu človeku?

"Vznemirite se, ker niste nemirni", je rekel angleški kardinal Newman, "kajti vi imate strašno odgovornost."

Vsa Cerkev bo misijonska, ko bo vsak kritjan lahko rekel: "Ubogim se blagovest oznanja" (Mt 11, 5).

Branko Bohinc, Toronto

NA VZHODU SE DANI...

SVETA RUSIJA



“Široki smo, preširoki,” je vzklikal Dostojevskij v Karamazovih. Vulkanaska ruska narava izbruhne v razvrat, srčna plemenitost in mistični zanos pa sili Ruse na spokorniška kolena. Kar bajeslovna je postala nemoralna ruskih vojakov v obeh svetovnih vojnah. In če so ruski romani verni odraz resničnosti, se je zmožen ponižati do skrajnih čutnih nižin pravi Rus, a kljub temu nosi na dnu svoje duše ideal celega naroda: vstajenje in odrešenje v Kristusu.

Rus je širok, svoboden poet, nasprotje ustrojenega in vojaško razpoloženega Germana. Zato mu je bila tudi bližja vzhodna liturgija. Ko sta Olga in njen nečak Vladimir, imenovan sveti ali veliki, pokristjanjevala Ruse, so se ozirali na vzhod in na zapad. Tuja jim je ostala pri Nemcih “gorečnost brez lepote”, v Bizancu pa so imeli občutek, da so “nebesa na zemlji”. Tako jih je omamila vzhodna liturgija, ki je tudi Rusom postala: teologija, razodetje, “pričujočnost nebeške krasote”. Rus v bogoslužju, ikonografiji (slikanje ikon — svetih slik) in v poeziji išče lepoto Kristusovo.

Mi hočemo trpeti.

Morali so trpeti ruski verni ljudje pod Tatari, Rimci in svojimi oblastniki. Zato se je utrdila v njih ljubezen do trpljenja. V silnem boju starovercev pod vodstvom protopopa Avakuma v 16. stoletju so na prigovarjanje prijateljev, naj popuste, kratko zavrnilo prijateljski poskus, ki bi jih rešil, z izpovedjo: Mi hočemo trpeti.

In če je to trpljenje prihajalo tudi od strani latincev-kristjanov, je razumljivo, da se je v narodu rodil občutek, da katoličani niso pravi kristjani. Stoletja niso mogla razvozljati tega čustvenega vozla, ki ga je zapletla zgodovina.

Papež Inocenc IV. je poslal 1248 poslanca k carju Aleksandru z namenom, da ga pouče o pravi Cerkvi. Odklonil jih je: "Od vas se ne bomo učili." Podal se je h kanu, bil imenovan za kneza in olajšal trpljenje ljudem. A papež je klical Litvance na križarsko vojsko proti Rusom in Tatarom...

Florentinski koncil so Rusi smatrali za izdajstvo. Bizancu je narekoval zedinjenje s katoliško Cerkvijo strah pred Turki. Ko je padel Carigrad, se je Ivan Grozni, "strah kozakov", a "ljudstvu ljubljani car" dal "po božji volji" oklicati za carja in Konstantinovega naslednika. Njegovemu očetu je dejal menih: "Glej, prvi in drugi Rim sta padla, tretji (Moskva) stoji trdno, četrtega pa ne bo."

A prav Ivan Grozni, ki je bil kronan isto leto, ko je umrl Henrik VIII., angleški samodržec, je tiral bolj kot Rimci in Tatari svoj narod v trpljenje. Razsekal je slona, ki ni hotel poklekniti pred njim. Ko je šel proti Novgorodu, se mu je metropolit uprl. Dal ga je obleči v cape, odpeljati v ječo in umoriti. Dal je pobiti 60.000 ljudi...

Mi hočemo trpeti, so ponavljali iz stoletja v stoletje; trpeli so pod carsko Rusijo, trpe pod komunističnim jarmom. Zato trpljenje dvajsetega stoletja za Rusa ni nekaj novega; zgodovina jih ni samo naučila trpeti, ampak jim je celo utrdila ljubezen do trpljenja.

Notranja moč.

Prav v tem vdanem trpljenju je notranja moč Rusov. V njem se izčiščuje ruski razvratnik v preteklosti in sedanjosti in tako zori za evangelijsko poslanstvo, ki ga mora izvršiti v bodočnosti.

Dimitrij pripoveduje bratu Aljoši, kako ga trpljenje dviga in očiščuje. "Nov človek je vstal v meni. Bil je v meni zaprt, toda nikoli se ne bi pokazal, da ni ta strela udarila v mene. (Bil je obsojen na dosmrtno robijo, češ da je ubil očeta.) Strašno! In kaj je meni do tega, da bom v rudnikih dvajset let s kladevcem odbijal rudo — tega se prav nič ne bojim; ampak nečesa drugega me je strah: da me ne bi zapustil ta človek, ki je v meni vstal od mrtvih. Tudi tam, v rudnikih, pod zemljo lahko najdem pokraj sebe v prav takem kaznjencu in morilcu človeško srce in se zbližam z njim, zakaj tudi tam je moči živeti, ljubiti in trpeti. Mogoče je, da prerodim in vzdramim v tem človeku-kaznjencu zamrlo srce in ga negujem leta in leta ter naposled dvignem iz prepada k luči visoko dušo in mučeniško spoznanje — da prebudim angela in vzdramim junaka."

Če iz ust kaznjenca, razvratnika, ki pa ni podel, vro tako vznesene besede, kako bi se čudili, če so iz tega naroda zrasli svetniki, ki so dali in dajejo pečat sveti Rusiji.

To so ruski menihi. V začetku enajstega stoletja je prišel v Kijev Antonij, menih z Atosa. Z njim oziroma njegovim učencem Feodosijem se pričena rusko menišтво, ki je prevzelo duha in organizacijo Teodora Studita in Bazilija Velikega. Prav temu meništvu se mora ruska Cerkev zahvaliti za svoj obstanek in svojo vernost. In če danes vera tli v ruskem narodu in čaka novega odrešenja izpod komunističnega nasilja, je to še vedno sad tistega stoletnega dela, ki so ga opravili ruski menihi po svojih lavrah.

Starci.

Tako ime so jim nadeli: starci. Ovekovečil jih je Dostojevski v Karamazovih in jim zapel tako himno, da ga bo težko kdo prekosil. Osebnost jih je poznal in upodobil je meniha, s katerim se je pogovarjal cele ure, očeta Zosima. V njegova usta pa je položil vse, kar ruski narod ve in čuti o svojih starih. Ne zanika, da so med njimi tudi slabi, in jih biča s trdimi izrazi: zajedalci, hotljivci, sladostrastniki, nesramni potepuhi. A Zosima nadaljuje v preroškem videnju:

“Na te kažejo izobraženi posvetnjaki, češ: Lenuhi ste in jalovi člani družbe, ob tujem kruhu živite, prosjaki brez sramu! — In vendar, koliko je v meništvu ponižnih in krotkih, žejnih samote in goreče molitve v tišini. Na te ne kažejo tako radi ali pa celo vobče molčijo o njih. Kako bi se začudili, če bi jim rekel, da bo prav od teh krotkih in žejnih samotne molitve morda še enkrat prišlo odrešenje ruske zemlje. Zakaj oni so resnično v tišini pripravljeni na dan in uro; na mesec in leto. Dotlej pa hranijo v svoji samoti Kristusov duhovni obraz krasen in nepopačen, v čistosti božje resnice, po sporočilu najstarodavnejših očetov, apostolov in mučnikov. In kadar bo treba, ga bodo odkrili omajani resnici sveta. Ta misel je veličastna! Na vzhodu bo zasijala ta zvezda.”

Rusko meništvu šteje vrste duševnih velikanov, ki jih moremo postaviti ob stran največjim zapadnim svetnikom. Črpali so to moč ne iz razkola, ampak iz pristnega evangelijskega duha. Zato so vedé ali nevedé pripravljali zblížanje. Že samo s tem, da so v narodu ohranjali in poglobljali vero, so si zaslužili priznanje zgodovine: da po njih bolj postaja kot ostaja Rusija “sveta Rusija”.

Meniške katakombe.

V povojnem popuščanju so se začele obnavljati celo lavre. A še bolj je važna ugotovitev, da so tam podtalni samostani ali boljše: skrito meniško življenje, ki se v Rusiji vedno bolj širi in nadaljuje poslanstvo starcev.

Odpadel je čar javnega bogoslužja, izginila vsa zunanost, ki je tudi ruskemu meništvu dajala posebno barvitost, ostal pa je duh. In ta je močan. Skriti starci, ki živijo vsak v svoji hiši, po domovih, a zedinjeni v meniško družino, v težkih okoliščinah razplamtevali plamen tistega duha, ki bo terjal zmago nad materializmom, ko pride “dan in ura”. Zato so mirni in potrpežljivi ti moderni starci, ker vedo, da ta “dan in ura” gotovo prideta.

Zdi se, da ruska duša žeja po notranji poglobitvi. Mlad fant je našel kos Lukovega evangelija. Prav prva poglavja, kjer je opisano Jezusovo rojstvo. Presenečen nad točnostjo opisovanja hiti k prijateljem in oznani novico. Vsem je bilo odkritje to spoznanje, da Kristus ni legenda, ampak zgodovinska resničnost. Stikajo po podstrešjih in brskajo, dokler ne najdejo vsega evangelija. V roke jim pa pride še knjiga, ki opisuje srednjeveške samostane. Sklep je bil kmalu storjen: ustanovili bomo samostan. Družba fantov, ki so stari okoli dvajset let! Bila je prav propaganda za kolhoze. Daleč proč je bil pust kraj in neobdelan. Zaprošijo, da jim odkažejo vso ti-

sto zemljo, da iz nje napravijo idealen kolhoz. Dobili so jo in pod videzom kolhoza so ustanovili samostan. Živeli so "meniško" življenje, kakor so vedeli in znali in vzdržali dve leti. Odkrila jih je tajna policija in vse pobila; le dva sta ubežala in eden od njiju je vso zgodbo pripovedoval katoliškemu duhovniku. In še je pristavil, da trdno upa, da bodo samostan še obnovili. . .

Ruski narod žaja po Bogu. In ta žaja je najbolj glasen protest proti vsej materializaciji, ki hoče Cerkev in vero postaviti v muzej. Učinek je nasproten in ga je strah tudi brezbožnikov: mladina išče in se vrača k veri svojih dedov.

Morda je to prvi znak, da prihaja tisti "dan in ura", ko bo v Rusiji omajani resnici sveta zablestel Kristusov obraz čist in nepopačen. Razodeli ga bodo starci, menihi, ki bodo prihajali iz katakomb. In dokazali bodo, da je pol stoletja pod trinoštvom brezboštva zorela "sveta Rusija".

O NARODIH IN LJUŠTVIH V MISIJSKIH DEŽELAH

JUŽNOAMERIŠKI LOVCI, RIBIČI IN NABIRALCI SADEŽEV

Vzhodnobrazilska skupina.

Vzhodno od Xinguja in zgornjega Paragvaya se nahajajo najdišča rase Lagoa Santa in bivališča starodavne skupine, ki so prej imenovali vso že. Drugi štejejo k Žejem samo Kaingange, ki so potomci starih Guayancev in imajo v raznih predelih različna imena. Glavna masa Žejev biva v sredini in na severu vzhodne Brazilije. Tu so nadalje Akuje s Čavanti in Čerenti, Timbirá s Kaneli in drugimi rodovi, Kajapoji in Suja. K Žejem so šteli doslej tudi prebivalce Bajije, Minas Geraes in obale, tako Loukotke, Botokude, Kamakaní, Mašakale, Goyoteká in njihove potomce Koroadí in Purí. K Žejem pa nikoli niso spadali Karirí in Tarairyri ter razni rodovi Tupijev, zlasti ne *Guarani*, ki so segli na severovzhod Argentine in sosednje dežele in se z Žeji nikoli niso dosti mešali ali celo zedinili. Pred *Guarani* so prebivali tod primitivni Sambaquiji, ki so imeli že lončene pipe, ne pa še keramike, ki je tipično guaranijska.

Zbiranje drevesnih sadežev, iskanje hroščevih ličink in divjega medu v pokrajinah okoli Misionov je bilo razširjeno do zadnjega časa; zlasti pri rodu Guayakov, ki so za pridobitev teh hranil plezali na visoka drevesa. Severnejši Žeji so ob stiku z Evropejci že prešli de'oma' k poljedelstvu, ki pa je ostalo precej primitivno. Rajši so se pečali z lovom, nekoliko tudi z ribolovom. Njihovo orožje je lok, tudi za ribolov. Čolnarstva skoraj ne poznajo.

Hiše gradijo pod vplivom Tupijcev in Evropejcev; če je v eni hiši več družin, ima vsaka svoje ognjišče. Kuhanja doslej skoraj niso poznali, ker niso imeli svoje keramike. Na jugu varijo koruzno pivo. Soli in narkotik pa do zadnjega časa niso poznali.

Redka oblačila: ženska kratka krila ter moške odeje in brezrokavnike izdelujejo iz koprivnih vlaken. Tetoviranje je malo poznano, tembolj poslikanje telesa in lepljenje ptičjega puha na telo. V ustnicah in na ušesih imajo okraske različnih oblik, na ušesih največ plošče.

Ne-Žeji so v socialnem pogledu bližji južnim narodom. Živijo v manjših oddelkih. Lovski plen je last celega oddelka. Medsebojne spore obračunavajo s palicami. Boji s policami so postali tudi že šport. Pri Botokudih in Koroadih so bili v prejšnjih časih slučajni ljudožrstva. Poroke so enostavne, brez večjih ceremonij; vsak ima lahko toliko žena, kolikor jih more preživeti, zakonska vez pa je rahla in ohlapna.

Žeji in Bororó imajo bolj komplicirano socialno življenje. Rodovi so razdeljeni navadno v dve eksogamni skupini z maternopravnim nasledstvom: mož pride s poroko v občestvo žene in njenih ženskih prednic. Koče so razvrščene v krogu, pota se stekajo v sredini, kjer je zborovališče. Žeji živijo po večini v monogamiji, Bororó poročijo radi po dve sestri ali tudi mater in hčer. Pri Bororó ima poglavar še največ oblasti, vendar je tudi tukaj podrejen svetu starih mož. Moški so razdeljeni v starostne razrede; štirje razredi veljajo za aktivne, se pravi, da se pripadniki lahko udeležujejo športnih prireditev, zlasti letanja s težkimi drevesnimi debli, ki pomenijo duše umrlih (žeji).

Botokudi verujejo v najvišje bitje, Kajapó; streljajo ob luninem mrku v zatemnelo luno, da ji vrnejo svet. Botokudi in Purí mislijo, da slabo pokopani mrtveci strašijo in zalezujejo ženske in podobne vraže o mrtvih veljajo drugod, zato skoraj povsod zažgejo mrtvečevo imetje.

Čakoveci.

To je ozemlje med Andi in reko Paraguayem. Največji narod so tu Guaikurui, ki so prišli l. 1747 pod oblast jezuitov. Med njimi živijo aruakovski Čané, ki so posredovali peruanske kulturne in jezikovne elemente. Mnogi drugi vplivi so še delovali na Čakovce; vzhodnobrazilski, amazonski, pampovski in balski, ki jim še posedoval konje, živino in jezuitsko oblast. V bistvu so lovci in ribiči in največ posejvali karanday, tuskuljane, čanjarja in algarroba. Kjer se je vpeljalo že malo poljedelstva, so sadili in sadijo koruzo, fižol, maniok in tobak. Iz divjega medu izdelujejo medico. Čolnov na splošno nimajo, le na velikih rekah so včasih plavali večji drevaki. Rastlinsko in živalsko hrano bolj pečejo kot kuhajo. Povsod poznajo tudi pipe.

Hiše so podobne onim v južnejših deželah, kupolaste koče imajo svoje vzporodnice v severnoameriških arktičnih krajih. Vkljub vroči klimi je tudi obleka vplivana od juga: kožuh z dlako na notranji strani, moška odeja, brezrokavnik in mokasini. Tetoviranje sicer poznajo, bolj je razširjeno barvanje telesa.

Živijo v vaških skupnostih. Samo pri bojevitejših plemenih je prišlo do trdnjših poglavarstev, ki so bila dedna in so potomci poglavarjev tvorili nekako plemstvo, da so imeli lahko po več žen in bili deležni večjega vojnega plena. V vojni so si določili še posebnega vojaškega poveljnika, o vojni in miru je pa odločal posvet starih mož. Moške sovražnike so po možnosti pobili, ženske so si pridržali kot sužnje-ujetnice, s katerimi niso slabo ravnali. Ženske imajo pri Čakovcih sploh dober položaj. Vlada deloma monogamija in deloma poligamija. Krvno sorodstvo tvori zakonski zadržek. Zanimiv je običaj couvade, t. j. moške otroče postelje, ki je nekaka afirmacija očetovstva. V tej pokrajini, v Čaku, deluje med Indijanci Lengua tudi slovenska znanstvenica dr. Branka Sušnik. Od nje se nadejamo točnejših podatkov in zlasti rodovno in jezikovno razdelitev

prebivalcev. Za enkrat obdelujejo naši viri zlasti vzhodne Braziljance in Čakovce bolj kot kulturne skupnosti. Verstvo je tukaj bolj površno kot na jugu. Od nebesnih pojavov je najvažnejša luna. Mitologija ima podobnosti v Severni Ameriki. Ples in igre imajo svoje magične namene. Brezupne bolnike so marsikje pobili ali žive zakopali. Tudi tukaj zažgejo mrtvečevu imetje iz strahu pred mrtvaškim duhom.

Chiriguano in Čane so med Čakovci najvišji v poljedelstvu, pa tudi v ostalih področjih. Imajo tudi svojo keramiko. V obleki so zaznatni peruanski vplivi. Bili so v stalnih bojih z Inki in belci. Tudi moralno nadkriljujejo ostale rodove, tako čuvajo dekleta skrbno svojo predzakonsko nedolžnost. Verujejo v posmrtno življenje, ki je nekje na vzhodu, in verujejo v bogove.

Pampovci.

Ozemlje Pampovcev v ožjem smislu je segalo svoj čas na jugu do Chubuta in Limaya. Pampovci so obsegali dve jezikovni skupini: Puelche do Río Colorado in Chechehet do izliva Río de la Plata v morje. Verjetno so spadali med Pampovce tudi Huarpe in Querandí, slednji ob dolnjem desnem bregu reke Paraná. Severno mejo Pampovcev je težko določiti, ker so med Buenos Airesom in Mendoza izumrli, deloma se pa pomešali z Gauči. Ravnine na vzhodu so bile v posesti Pampovcev in niže na jugu Patagoncev, zlasti Tehuelchev, dokler se niso v bojih s Španci izčrpali in so se pričeli nato na vzhod širiti Araukanci ter ogroziti argentinska obalna mesta od Buenos Airesa do Bajije Blanke. Tedaj pod araukanskim vodstvom so nastajala tudi večja poglavarstva, poglavarji nosijo imena "kaciki" in so imeli pod seboj na tisoče ljudi. Socialna ureditev Pampovcev je bila očetopravna in razširjeno je bilo mnogoženstvo, na ostale razmere pa sklepamo bolj po analogiji z do zadnjega ohranjenimi Patagonci, kajti tudi pampovske izkopenine ne nudijo dosti gradiva.

Patagonci in Onas.

Ognjena zemlja v vzhodnem delu velikega otoka je bila do zadnjega bivališče On ali Salknamov, ki spadajo kulturno in jezikovno k vzhodnim Patagoncem. Ok. l. 1880 se je pričel proti Onam in Patagoncem nov pohod belcev, tokrat ovčerejcev. Zanesli so med stare prebivalce razne bolezni in so jih tudi naravnost pobijali. O tem poroča v Zborniku Svobodne Slovenije za l. 1959 salezijanec g. Rant in v zvezi z drugimi viri je številčno stanje tako: do l. 1889 je bilo On na Ognjeni zemlji od 3.500 do 5.000, l. 1924 jih je bilo 250 do 300, trenutno jih je še okrog 10 ob jezeru Fagnani. Za par ušes ubitega One so plačevali po en funt šterling.

Poglavitni posel On je bil lov na guanake, ki so ga vršili z loki. Za lov na manjše živali niso imeli orožja, ampak so ga vršili z rokami ali lučjo. Sadeže, gobe in ptičja jajca so nabirale ženske. Čolnov in drugih vodnih vozil niso imeli in moški sploh plavati niso znali. Ženske su tudi postavljale enostavne šotore iz na kolih razpetih guanakovih kož. Oblika takega šotora je bila polkrožna. Obleka je obstajala iz krznenega plašča z dlako na zunanji strani. Pod plaščem so bili moški goli, pač pa so imeli telesa poslikana, kar jih je ščitilo proti vremenu in baže tudi proti boleznim. Pokrivali so se s koničasto kučmo, na nogah so nosili mokasine, v snegu nekakšne gamaše. Ženske so nosile pod plaščem manjši kožuh.

Vodo so imeli spravljeno v usnjenih posodah. Hrano so bolj pekli kot kuhali, ker ni bilo kuhinjske posode. Veliki otok Ognjene zemlje je bil razdeljen na 39 lovskih revirjev, v kolikor oddelkov so bili One razdeljeni. Vsak oddelek je imel

starejšega moža-voditelja. Le v medsebojnih bojih zaradi umora ali motenja posesti so si volili posebnega poveljnika. Plena in ujetnikov ni bilo, ker je bil namen vojevanja popolno uničenje nasprotnika.

Ker je bilo sorodstvo zakonski zadržek, so se ženili pri sosedih, ev. si ženo ugrabili. Predzakonska spolna združnost in zakonska zvestoba sta bili pri ženskah visoko razviti. Vendar je bilo deloma razširjeno mnogoženstvo, tako da je imel Ona po dve sestri za ženi. Velika je bila ljubezen do otrok. Klókoten se je imenoval nekakšen tajni moški klub, naperjen proti ženskam, ki so jih strašili. Smatrajo, da je klókoten pri Onah tuj element, ker je bila sicer ženska člana.

One so verovali v najvišje bitje, imenovano Temaukel. Ob strani mu je stal heroj Kenos, ki je dal ljudem moralne zakone. Demoni so zalezovali ženske, da so postale nerodovitne. Duše čarovniških zdravnikov se niso vrnile k Temauklu, ampak se preselile v telesa novih čarovnikov. Mrtvece so pokopavali v stegnjenih legah v goščavi, grob so zabrisali, potem zažgali mrtvečevo imetje. Preostali svoji so si počrnili obraze, si vrezali rane in si ostrigli šop las.

Ob prihodu prvih Evropejcev skoraj ni bilo bistvenih razlik med življenjem On in Patagoncev, katerih poglobitni, sedaj tudi že izumirajoči rod so Tehuelče, bivajoči nekajd južno od Pampovcev v ožjem smislu. V času od l. 1670 do 1740 so si Tehuelče od Špancev prilastili toliko konj, da so razbremenili ženske pri prenašanju tovorov. Šotori Tehuelčev so zelo podobni onskim, vendar so prebivali tudi po jamah. Plašč iz kožuha je imel dlako na notranji strani. Goli niso bili Tehuelče menda nikoli. Gamaše so v novejšem času izdelovali iz kože konjskih nog. Pod araukanskim vplivom so iz volne imeli oglavne trakove, za katere so si zatakali puščice. Ženske pa so od Araukancev prevzele način česanja las. Nakit iz kosti in školjk je starejšega izvora, najbrž tudi tetoviranje in poslikanje telesa.

Tudi Tehuelče so živeli v manjših oddelkih, vendar so z uvedbo konj postali njihovi lovski revirji obsežnejši. Vsak oddelek je imel nakakšnega vodjo, ki je določal dnevne marše, kraj lova in poravnava manjše spore. Večja poglavarstva so se začela šele s prihodom Araukancev.

V rodbini je vladal mož. Najvišje bitje se imenuje Sesom, ob strani mu stoji heroj in več demonov. Duše umrlih se prerodijo. Stari Patagonci so pokopavali mrliče na gričih in gomilah iz kamnov. Pod araukanskim vplivom so pričeli pokopavati mrliče ob morski obali in zažigati njih imetje, medtem ko so ga prej zakopali ob mrtvecu.

Ob našem prihodu v Argentino mi je pripovedoval v Comodoro Rivadavia naseljeni slovenski izobraženec, da so tam naseljenci pred kakimi 50 leti, torej ok. l. 1900 kupovali indijanske glave po 50 pesov eno. Približno v istem času, ok. l. 1950 je sprejel tedanji predsednik Argentine tehuelčovskega vodjo v avdijenci, da bi se pomenila o nadaljni zaščiti rodu. Takrat so pisali listi, da je vseh Tehuelčanov še okrog 50, poudarjali so pa njihovo visoko rast do 2 m pri moških, kar je značilno tudi za zadnje One.

Magelanska zapadna skupina.

To so prvenstveno ribiči, kot so v podobno primitivnih razmerah živeli nekoč tudi na severu države Čile (Arica). Na otokih Guaytecas so pred kratkim izumrli Chones (Čoni), južno od njih med zalivom Peñas pa kanalom Beagle živijo zadnji ostanki s Čoni jezиковno sorodnih Alakalufov, južno od njih, na otokih pod velikim otokom Ognjene zemlje je pa jezikovno samostojni rod Žagani (Yahganes). Zanje in za One so se zavzeli najprej anglikanski in nato še katoliški salezijanski misijonarji, vendar brez uspeha, da bi mogli ta ljudstva trajno ohraniti, dasi

cenijo njihovo naselitev na Ognjeni zemlji na najmanj 2000 let. Čoni so prevzeli od Araukancev nekoliko poljedelstva (krompir), orožja in obleke. Zadnji Žagani in Alakalufi —g. Rant jih ceni le na nekaj družin še— pa živijo podobno kot nekdanji. Velik del njihovega življenja poteka na čolnih iz bukove skorje, zvezane z ribjimi kostmi. Žene veslajo, možje lovijo s harpunami in sulicami. V čolnih čuvajo stalno ogenj, kar je dalo svoje dni tudi Ognjeni zemlji njeno ime. Za lov na suhem so prevzeli od On lok. Imajo kupolaste kože iz vej, slavnostna kočja je večja. Obleke skoraj ne poznajo in so skoraj goli, le plašč iz kože morskoga psa ogrnejo. Telesa poslikajo in si zataknejo nekaj peres le za slavnostne priložnosti.

Kot One so bili tudi zapadnjaki razdeljeni v oddelke z lovskimi revirji. Rodbine so samostojne, brez podrejenosti kakšnim poglavarjem, le od časa do časa so se podredili najstarejšemu ali najizkušenejšemu v oddelku. Krvna osveta je bila stvar rodbine.

Živeli so v monogamiji, vendar predzakonska spolna zdržnost ni bila stroga. Prav tako odprava plodu in detomor nista bila v prejšnjih časih kaj izrednega. Mati opravi takoj po rojstvu kopel v morju. Ob zrelosti opravijo fantje in dekleta telesni trening in se podučijo v praktičnih stvareh in o tradicijah rodu. Po Onah so prevzeli tudi tajne moške klube.

Vera je čista oblika verovanja v najvišje bitje, ki se pri Žaganih imenuje Vatinaueva. Biva v nebesih, je gospodar človeštva in čuvar moralnih zakonov. Ustvarja človeku dušo, pošilja smrt in ob smrti človeku dušo odvzame. Po smrti duša nima več vpliva na preostale, razen pri čarovnikih. Narava je obljudena z demoni, ki radi motijo red. K najvišjemu bitju se obrača človek z molitvami. Pri Alakalufih postane "čarovnik" lahko najstarejši človek brez posebne šole, pri Žaganih dobiva poklic v sanjah in se mora potem učiti, kar je morda vpliv On.

M. M.

K O N E C

V Avstraliji je še nekaj prvotnih prebivalcev, med katerimi delujejo franciškanske misijonarke.



DUH SVETEGA VINCENCIJA,

USTANOVITELJA MISIJSKE DRUŽBE - LAZARISTOV

Piše BRANKO BOHINC, Toronto, Kanada.

V. IZNAJDLJIVA VZTRAJNOST

“V hrupu ni Boga.”

Prav navdušene žene ali mladi ljudje so nagnjeni k temu, da hočejo svojo namero izvesti takoj in z vsem ognjem, pa tudi s primerno velikim šumom. Zato so prve gospe krščanske ljubezni dostikrat prišle v opreko s sv. Vincencijem.

Morila jih je njegova počasnost, ponovno preudarjanje, odlašanje. Hotele so takoj na delo, res, saj je jasno, da je stvar potrebna.

V svojem ravnanju res napravlja svetnik vtis, da je neroden, boječ, počasen in neokreten. V resnici pa se je bal le ene stvari, prevelikega hrupa. Kajti dobro je vedel, da Bog ne dela hrupa. Hrup in pomp ustvarja zli duh. Dobro je poznal sv. Vincencij, kako so propadle tolike ustanove, ki so vzbudile veliko pozornost, a bil je človeški hrup. Še bolj pa je vedel, kako vsako veliko božje delo raste počasi, skoraj neopazno, skrito. Delo učlovečenja se je izvršilo v popolni skritosti. Kdo je slutil, kaj se je zgodilo, ko je Marija na angelov pozdrav odgovorila: Glej, dekla sem Gospodova. Pa je bil največji dogodek v svetovni zgodovini, ko je ta trenutek “Beseda meso postala”.

Vincencij pa je hotel, da bodo vsa njegova podjetja božje delo.

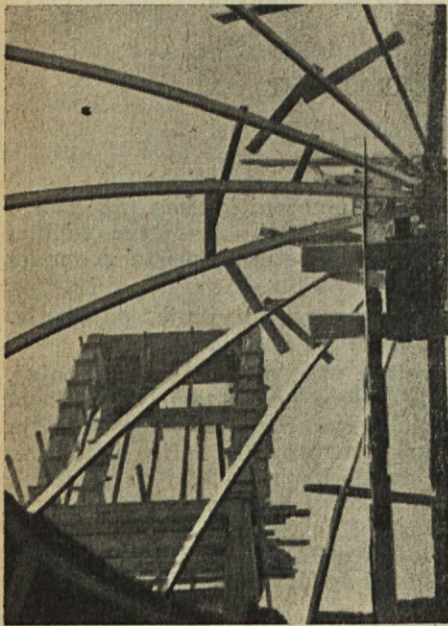
Premišljena iznajdljivost.

Kakor je imel odprto oko in srce, sv. Vincencij nikdar ni hotel kar tako planiti v delo. Moral je prej vedeti, da ga hoče Bog. Zato je čakal, molil in premišljeval. Nikdar ni naprej zamišljal veličastnih načrtov, s katerimi bi mogel zablesteti pred ljudmi. Vse je v tihoti in iz malega rastlo, tako da se je svetnik sam začudil, ko je bilo dovršeno. Kolikokrat je zatrjeval, da ni on ustanovil misijonske družbe ali hčera krščanske ljubezni, to je storil Bog. Prav tako ni smatral sebe za ustanovitelja gospá krščanske ljubezni. Tudi to je božje delo.

Vedel je, da bo ostalo samo to, kar bo božje. Vse človeško pa propade. Bežal je pred vsakim praznim planiranjem, pred vsakim velikim hrupom in propagando. Vse je moralo kliti iz božjih, duhovnih temeljev. Tu pa je sledil božjo voljo korak za korakom. In ko jo je spoznal, ni odnehal.

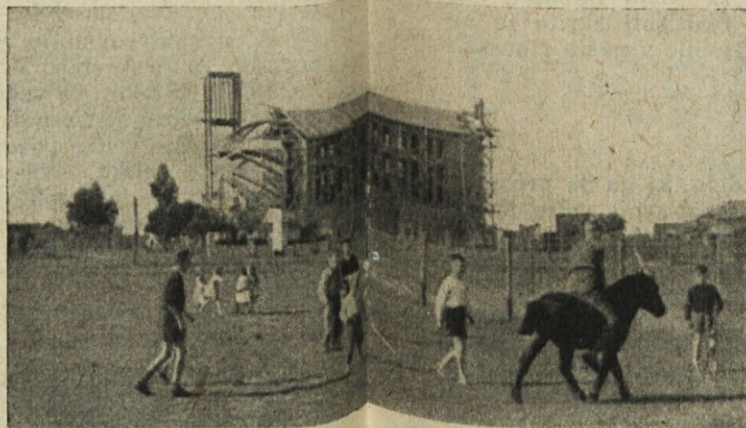
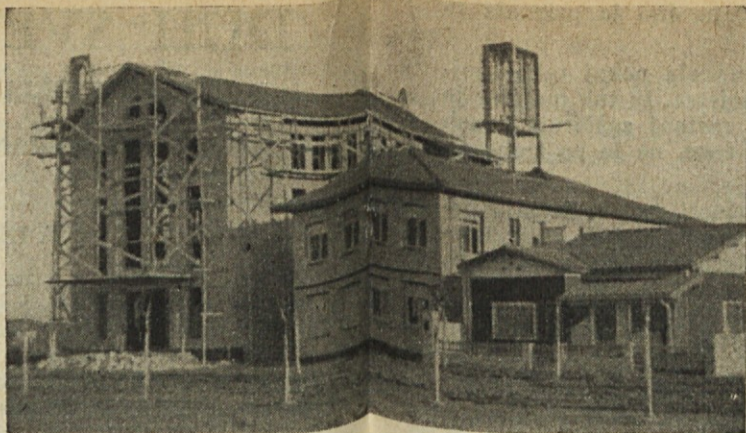
Pri vsem tem pa je pri njem presenetljiva iznajdljivost in modrost. Veliko zgledov je imel pred seboj v zgodovini družb in tudi karitativnih ustanov. A vendar je dal vsemu svoj osebni pečat. Še več: v njegovem času so bile nekatere stvari tako nove, kar lahko rečemo: revolucionarne,

BARAGOVO



Bralci "Katoliških misijonov" bi gotovo radi vedeli, kako kaj z "Baragovim misijoniščem", saj je med njimi tudi veliko dobrotnikov. Objavljamo nekaj slik, ki kažejo, v kakšnem stanju se nahaja gradnja misijonišča s cerkvijo Marije Kraljice in pa kako je misijonišče že zaživelo.

Lepo vabimo vse misijonske prijatelje, da nam pomagajo kriti nemajhne dolgove in dokončati vsa dela.



MISIJONIŠČE



Zgoraj v sredi pogled na obe stavbi; tudi cerkev je v glavnem že dograjena. Manjka seveda še marsikaj, tako dokončanje stolpa in strehe nad glavnim oltarjem. Streha je dvojna: notranji leseni svod in zunanja streha iz opeke. Ostale slike nam kažejo prvo skupino misijonskih gojencev, ki se v misijonišču ne le vzgajajo, ampak tudi šolajo.

Foto: J. Mejač CM.



da je sv. Cerkev pomišljala in dolgo pomišljala, predno je priznala te novotarije. To zlasti velja za usmiljenke.

Brez dvoma je tudi organizacija karitativnega dela nekaj tako svojkega, novega in edinstvenega, da predpostavlja mojstra. In tak mojster je bil ta na videz počasni in nerodni Vincencij. Ni zastoj zaščitnik vseh karitativnih organizacij. Je in ostane vzor za vse čase, ne le po ljubezni, ampak tudi po iznajdljivosti in sodobnosti.

In če razumemo njega in njegovega duha v celoti, potem bi bilo popolnoma zgrešeno in nevincencijansko, če bi se trmasto držali oblik apostolata oz. karitativnega dela, ki so bile tedaj moderne in celo novotarija, danes pa preživete. Duh Vincencija ni v črkah organizacije, ampak v duhu, ki je prožen in vsem okoliščinam in vsakemu času prilagodljiv. Karal bi nas, če bi ne bili moderni in iznajdljivi v njegovem duhu. Malo bi bili njemu podobni, če ne bi v svoji gorečnosti iskali vedno novih oblik in boljših sredstev in popolnejših načinov svojega apostolata.

In rešitev je v tem, da v svojem času spoznamo v tihi zbranosti, kaj hoče Bog od nas. Ne v hrupu, v molitvi in tihi zbranosti bomo poiskali nova pota, ne ker so pač nova, temveč ker so za božjo ljubezen najbolj uspešna. In kot on pustimo, da delo raste čim bolj skrito in neopazno, da bo ostalo res samo božje in se ne bo zdrobilo v naših človeških rokah.

Vztrajnost.

Pri Vincenciju je popolnoma dosledno, da v delu, ki ga je pričel, ni odnehal, pa četudi je terjalo velike žrtve. Kajti ni iskal svoje volje, ampak božjo. To pa je treba izpolniti tudi takrat, ko je težka.

Koliko časa se je obotavljal, da je sprejel misijon na Madagaskarju. Ko je dokončno spoznal, da Bog to hoče, je poslal misijonarje. A drug za drugim so umirali, nekateri že na ladji, drugi tam. In takoj so se oglasili kritiki: kaj vendar misli Vincencij, da svoje ljudi pošilja v smrt! On ni niti trenil. Ognjevitja je konferenca, kjer pove svoje mnenje. Če vemo, da je božja volja, moramo tja, pa četudi gremo v smrt. Kakšna vojska pa bi bila to, če bi ob času nevarnosti odpovedala. In ožigosal je take plašljivce s kmečkim izrazom "mokre kure", ker jih je strah tvegati življenje za božjo stvar.

Lepo pridigo so doživele gospe krščanske ljubezni. Prej vedno v ognju, da jih je moral zadrževati in so se nanj jezile, so sprevidele, da najdenčkov ne morejo več vzdrževati. In sklenile so razpustiti dom. Prišel je mednje v in pretresljivih besedah prikazal ženam usodo ubogih otrok, če jih bodo one zapustile. Seveda so klonile pred njegovo vztrajnostjo in kljub težavam nadaljevale s tem karitativnim delom.

To je svetnikov pouk karitativnim in apostolskim delavcem za vsa stoletja. Hipno navdušenje lahko izzove nekaj hrupa, a zgori kot slama. Božje delo pa raste počasi in skrito, a vzdrži tudi težke ure. Ko bi se tega spoznanja in nauka držale vse apostolske ustanove, koliko duš bi se rešilo!

Zato imajo Vincencijeve ustanove trajno vrednost. Postavljene so na skalo, ne na pesek. In tako jih je mogel postaviti samo svetnik, ki je

neomajno veroval, da je posvetni duh in človeška nadarjenost le pesek, edina trdna skala pa je Bog in njegova volja.

Da bi svoje prepričal o tem spoznanju, jim je velikokrat vzporejal modrost sveta z božjo modrostjo. In če so kdaj zmajevali z glavo, češ, kaj vendar dela Vincencij, jih je mirno pustil in vztrajal. In čas je pokazal, da je imel on prav.

Ker je dosledno šel za božjo voljo, je pa svoje tudi pripravil na to, da bodo morali zaradi nje iti v trpljenje ali celo v smrt. Čast in ideal mu je bila mučeniška smrt. In včasih je tudi nežnim ženam kar naprej povedal, da jih pošilja v kraj, kjer jih čaka mučeništvo.

Tako daleč gre ne iz nekega nepremišljenega zanosa, ampak dosledno ga vodi k temu njegova glavna skrb in misel: vsa in samo božja volja, ker v vsem mora blesteti le eden: Jezus Kristus.

Zato je bil on sam in mora biti danes vsakdo izmed nas —vsak na svoj način— drugi Kristus. Kolikor njega izžarevamo, toliko in samo toliko smo apostoli in blagoslov zemlje. (Sledi.)

DOGODKI V TIBETU

Ruda Jurčec, Buenos Aires

Tibet je visoka planota med Kitajsko in Indijo. Velik je tako, da bi mogel biti skorajda kontinent zase: površina znaša okrog poldrugi milijon kvadratnih kilometrov, torej toliko kot ena tretjina Evrope, in ima samo okrog 4 milijone prebivalcev. Ker je zavarovan z visokim gorovjem, je takorekoč nedostopen in je bil le redko prizorišče vojnih pohodov. Že od nekdaj si je ohranil neodvisnost in v 16. stoletju so mu mongolski kani neodvisnost priznali, ko so njegovemu vladarju dali naslov kralja—boga. Pozneje so nad deželo izvajali pokroviteljstvo kitajski vladarji, vendar je bilo to bolj na zunaj. Dalaj Lama — bog vladar je življenje v notranjosti organiziral po vzoru nekakšne teokracije. Izvajanje te oblasti pa se je le malo poznalo, ker je bila vsa dežela tako malo naseljena. Pač pa je polno budističnih samostanov in velika večina moških živi po samostanih in opravlja dolžnosti menihov. Poljedelstvo je šibko razvito, pač pa je bogatejša živinoreja, ker se govedo lahko pase po planjavah, ki so porasle z nizkim zelenjem. Ko so v začetku tega stoletja Kitajsko zajele notranje homatije, se je Tibet skušal otresti kitajskega nadzorstva. Zato so leta 1913 v Lassi, glavnem mestu, razglasili samostojnost in prekinili odnose podrejenosti Kitajski. Vendar kitajska vlada tega dejanja ni nikdar priznala. Vojnega pohoda pa ni bilo. Šele leta 1951 je komunistična vlada v Pekingu sklenila izvesti vojaški pohod proti Lassi. Tibet je bil s silo vključen v kitajski komunistični imperij. Deželo sta vladala dva utelešena naslednika Bude: poleg Dalaj Lame je bil sovladar mlajši Pančen Lama. Vendar je prvo mesto vladarja imel Dalaj Lama in je ljudstvo v njem gledalo živi obraz Bude. Notranje življenje v Tibetu je očitovale na vsak korak zaostalost na vseh področjih — vstop no-

ve civilizacije našega časa ni bil še nikjer viden. Ljudje so živeli v skupnostih, ki jim je življenje po budistični veri glavni cilj in vsa vsebina.

Tibet je v preteklih tednih postal središče svetovne politike in zanimanja po vsem svetu. Sredi marca se je v glavnem mestu Lassi začel upor proti komunistični kitajski vojski. V nekaj urah je požar revolucije zajel deželo, ki je slovela kot najbolj zaostala na svetu. Dalaj Lama je mogel še pravočasno zapustiti svojo palačo, velik budistični samostan nad mestom. Upor proti Kitajski se je raztegnil po vsej tibetanski planoti. Medtem ko se je Dalaj Lama umikal proti meji na jugu, da bi prekoračil indijsko mejo in se rešil, so v Pekingu sklenili z vso silo zatreti upor v "deželi menihov". Ko so ugotovili, da je Dalaj Lama srečno ušel v Indijo, so poklicali v Peking njegovega sovladarja Pančen Lama in ga proglasili za poglavarja Tibeta. Kmalu nato so razglasili svetu, da so kitajske komunistične čete v Tibetu uporniške oddelke razpršile in uničile. Nekaj časa so iz Pekinga celo širili govorice, da Dalaj Lama ni prostovoljno zapustil Lasse, ampak da so ga uporniki nasilno odvedli s seboj. V Indiji sami se je Nerujeva vlada trudila, da bi Dalaj Lamovo bivanje v Indiji ne izzvalo nobenih težav s komunistično Kitajsko. Indija je danes še prešibka, da bi mogla tvegati resnejši spor s komunističnimi voditelji v Pekingu. Trenutno biva Dalaj Lama v Indiji, vendar je moral indijski vladi obljubiti, da se v begunstvu na indijskih tleh ne bo ukvarjal s politiko.

Revolucija v Tibetu je odjeknila po vsem svetu, enako kot se je to dogajalo v letu 1956, ko se je po preobratu na Poljskem sprožila revolucija na Madžarskem. Revolucija v Budimpešti je pretresala ves svet, spravila na noge najvišje svetovne ustanove. Računali so celo s tem, da se bo organizirala intervencija, ki bi prinesla madžarskim revolucionarjem proti komunizmu pomoč od zunaj. Te pomoči ni bilo, pač pa je Organizacija združenih narodov izvedla posebno preiskavo, ki sicer ni prinesla nobenih vidnih sadov madžarskim bojevnikom, je pa razkrinkala sovjetsko vlado in njeno nasilno politiko v vseh deželah za železno zaveso. To pa je tudi bilo vse: Evropa in z njo zapadni svet sta zmogla bore malo. Za svet je ostal samo zgled, kako se znajo ljudje žrtvovati za upor proti komunističnemu nasilju in to celo tedaj, kadar na veliko pomoč ne morejo računati. Na drugi strani pa je bil dan tudi dokaz, da se zahodni svet ne more odločiti za posebno pomoč ali posebno dejanje, kadar bi šlo za obračun s komunizmom. Upori proti Moskvi in komunističnim vladam za železno zaveso še ne smejo in tudi ne morejo izzvati končnega spopada s komunizmom.

To je bil nauk revolucije na Madžarskem. Vsekakor ni bil preveč bodrilen. Kdor se je hotel spopasti s komunizmom, je moral računati samo na svoje lastne sile in pa verjetno na končni poraz na bojišču.

In vendar se je v manj kot dveh letih proti komunizmu postavila dežela, ki je bila gotovo brez vseh sredstev, da bi mogla računati na uspeh v boju z najmodernejšim komunističnim orožjem in najtršim vladnim svetom, kar jih pozna svetovna zgodovina. Dostop do Tibeta je bil vedno težak in če je s Kitajske strani lažji, je vsekakor nemogoč za vdor z juga. In samo z juga bi mogla priti pomoč Tibetu. Upor proti kitajski vojski se je vlekel in vojskovanje je trajalo več tednov; komunistična letala niso bila sposobna, da bi na begu zasledila Dalaj Lamo in njegovo kolono ter jo uničila. Tudi komunističnemu orožju so dane meje.

Še večji pa je bil politični vidik, ki spremlja revolucijo v Tibetu. Naše stoletje je stoletje osvobajanja Azije in Afrike. Kolonializem izginja in vsi narodi streme za lastnimi državami in za popolno neodvisnostjo. Po drugi svetovni vojni je bil komunizem tisti, ki je dvignil visoko to zastavo boja za osvoboditev; imel je v mnogem veliko uspehov, ko se je v Aziji moralo umakniti mnogo kolonialnih sistemov in se danes po vsej Afriki razteza osvobodilno gibanje. Moskva je podpirala to gibanje in zlasti v Aziji so zrli v Moskvo kot na edinega in najmočnejšega zaveznika v boju proti evropskim in ameriškim kolonialistom. Pohod komunizma po Aziji se je olajšal, ker so v Aziji mislili, da komunistični vladi v Moskvi in Pekingu iskreno podpirata Azijo v njenem boju. Bolj kot Moskva je bila komunistična vlada v Pekingu tista, ki je kmalu prevzela vodstvo Azije; sleherni azijska konferenca je bila pod vidnim vplivom kitajske komunistične vlade in Maocetung je postajal voditelj nove Azije. V Pekingu so to gibanje spretno izrabljali in vodili. Kitajski komunistični voditelji so se tudi s to politiko skušali nekoliko osamosvojiti od Moskve. Moskva je zlasti pod Stalinom Maocetungov režim tlačila k tlom in dejansko je Sovjetska zveza storila vse, da bi Kitajska bila čimbolj odvisna samo od ruske industrije in vojaške sile.

Vendar se svet v Aziji ne razvija po enakih kolesnicah kakor v Evropi in drugod, kjer je civilizacija naslonjena na krščanske temelje. Azija je Evropo in njeno civilizacijo vedno prezirala; na Kitajskem so zaradi sosedstva in izkušenj najbolj prezirali Rusijo. Kar je prihajalo z zapada, je bilo za Kitajsko in za ostale azijske narode "barbarsko" in vredno le prezira in posmeha. Tega razpoloženja niti komunizem ni mogel odpraviti; nasprotno, dogajalo se je, da so začeli ideologi komunističnega režima v Pekingu obsojati in dolžiti sovjetske in druge evropske komunistične voditelje, da Marxa ne razlagajo pravilno. Azija je odkrila pravo vsebino marksizma in pogosto so navajali, da je kitajski rdeči voditelj Maocetung boljši poznavalec marksističnih teorij kot pa njegovi tovariši v Moskvi. V Aziji se je kmalu dogajalo to, kar je bilo azijskemu razpoloženju najbližje: na Maocetunga so začeli zreti kot na nekakšnega novega "boga" in komunizem so jemali celo kot nekakšno novo religijo.

Vse to je trajalo nekako do sredine lanskega leta, ko je Moskva sklenila, da naredi red. Obsodila je nekatere vladne ukrepe kitajske vlade, zlasti pa uvajanje "komun". Poleg tega so na kitajskih univerzah in v študijskih središčih morali čez noč zatreti "svobodno debato", ki jo je Maocetung dovolil, da bi komunizem intelektualcem približal in nakazal, koliko svobode more dati ljudem "kitajski komunizem". Poskus je moral Maocetung sam kruto zatreti in ogromne množice izobražencev je njegova policija odvela na prisilno delo...

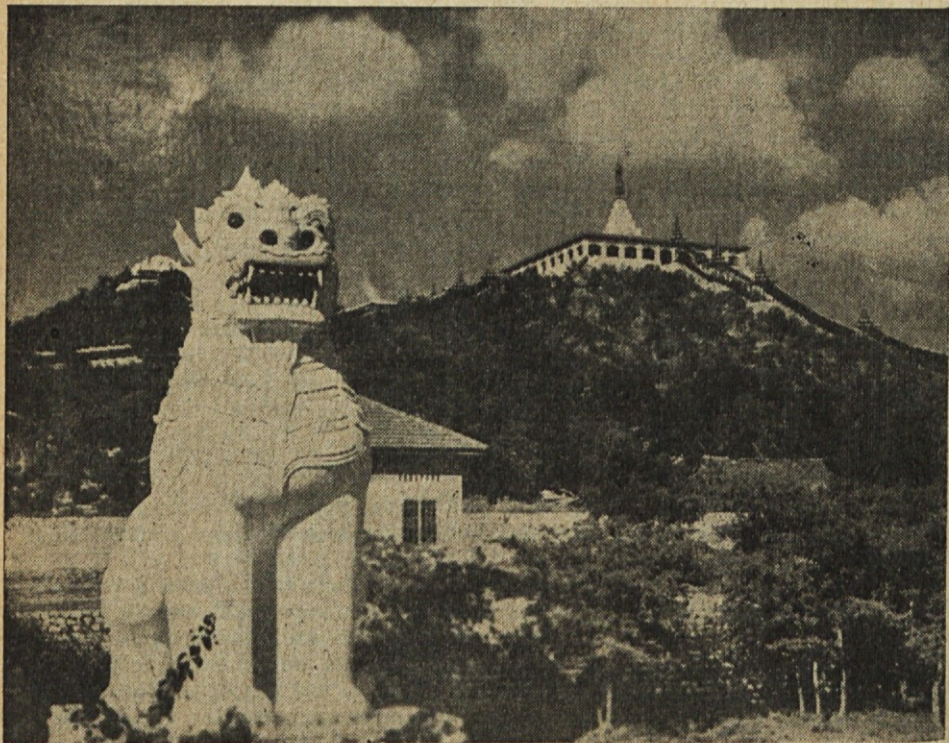
Nazadnje je "čistka", dirigirana iz Moskve, zajela Maocetunga samega in prav te dni se je moral posloviti kot predsednik kitajske komunistične države.

Ko je kopnel sijaj vlade v Pekingu, je v Tibetu izbruhnila revolucija. In zatrla te revolucije ni sovjetska vlada ali ruska vojska, ampak to delo je morala opraviti vlada Maocetunga iz Pekinga. Azijska vlada je morala azijskemu narodu dokazati, da so njegove nade na pohod svobode po Aziji slepilo. Vlada, ki je podpirala osvobodilno gibanje vse Azije, je morala udariti po Tibetu, ki je hotel postati svoboden, kakor so svobodne Indija, Indonezija, Birmanija, Siam in drugi azijski narodi.

Komunizem ni tisti, ki želi pravo svobodo Aziji — to je veliki nauk iz dogodkov v Tibetu. Verski pomen Dalaj Lame je verjetno zelo omejen, toda njegov beg v begustvo je dvignil duha cele Azije, ki lahko ve, da komunizem ni barbarski samo v Moskvi in v Evropi, ampak da je v Aziji hujši, kot pa je bil kolonializem, ki je Evropo onečaščal skozi tri stoletja, pa se je vendar umaknil, ko je opazil, da je svoboda za Azijo na pohodu. Evropa ni večglava nevarnost za Azijo; nevarnost prihaja od drugod, prihaja iz Moskve in iz Pekinga.

Seveda ti dogodki Moskve in komunizma ne bodo mnogo vznemirjali. Komunistični pritisk na Azijo narašča in bo vedno hujši. Toda v miselnosti azijskih narodov se je sodba o komunizmu gotovo spremenila in po dogodkih v Tibetu so vladarji v Moskvi in v Pekingu dosegli to, da jih bo Azija obsojala vsaj toliko, kakor je obsojala doslej evropske in ameriške kolonialiste in imperialiste. Skoraj dve tretjini vsega človeštva živita v Aziji in Afriki in razpoloženje tega sveta do komunizma je v razmerju do njega v mnogočem spremenila revolucija, ki jo je izvedla dežela, katera je sicer ogromna, a ima samo štiri milijone prebivalcev. Upor teh ljudi je bil več kot boj Davida z Goljatom; toda komunizem je v Aziji dobil rano, ki bo dolgo krvavela, če se bo sploh še dala zaceliti.

Poganska svetišča v Mandalayu v Burmi. (Slika poslal br. Joško Kramar S.D.B.)



MOČNEJŠI OD SMRTI

KANADSKI MUČENCI - ZGLEDI, KI VLEČEJO

Piše JANEZ KOPAČ C.M., Toronto — Nadaljevanje.

Če res drži rek, da se junaki spoznajo v muki in ob smrti, potem je misijonar Karel Garnier, S.J. razodel ob svoji smrti največjo veličino svojega junaštva. Kajti že umirajoč je še vedno reševal druge. A junaška smrt je redno sad junaškega življenja. Tako je bilo tudi pri misijonarju Karlu Garnier-ju. Poglejmo v glavnih obrisih njegovo življenjsko pot.

Čista mladost.

Karel Garnier je bil rojen leta 1605 v Parizu. Bil je zadnji otrok v družini. Mati je mlada umrla, zato je bil toliko bolj deležen ljubezni svojega očeta, ki je bil po poklicu advokat in tajnik kralja Henrika III. Že kot otrok je kazal lepe moralne in umske lastnosti. Ko mu je oče dajal denar za igre in slaščice, ga je mali Karli redno dajal v puščico za reveže. Že kot otrok je zelo rad molil in se dolgo mudil pred Najsvetejšim. Zlasti je bil občutljiv za čistost. Nekega dne je še kot mlad deček zapazil v izložbi pohujšljivo knjigo. Kupil jo je in zažgal, de ne bi bila komu v pohujšanje. Bil je tudi zelo nadarjen. Oče ga je zaupal v vzgojo jezuitom, ki so sloveli v Franciji kot najboljši vzgojitelji mladine. Kot dijak se je bavil tudi s pesništvom in je pesnil tudi latinske pesmi. Ohranil je celo življenje zelo lep slog v vsem, kar je napisal. Užitek je brati njegova pisma, pisana v latinščini ali francoščini. Očeta je silno ljubil in mu je bil zelo vdan in pokoren. Bil je očetu največja tolažba in njegov glavni up za stara leta. Ker je že v nežni mladosti izgubil mater, se je toliko bolj oklenil Marije, svoje nebeške matere. Sam je pozneje priznal, da ga je Marija skozi vso mladost nosila v naročju in ga postavila v Družbo svojega Sina.

Jezus ga izbere za misijonarja.

Karel Garnier je stopil v devetnajsto leto. Vihrava mladostna leta so bila že za njim. Ohranil je nedolžnost in tudi po zunanosti je bil še vedno kakor otrok: živih, zaupnih oči, nežnega obraza brez brade, skratka vsa zunanost brez potez odraslega fanta. A imel je že zrele življenjske sodbe in odločno, možato voljo kot zreli in preizkušeni možje. V mladostnih bojih za čistost je ostal Jezusu zvest. Sedaj ga je Jezus hotel v zvestobi preizkusiti pri najbolj občutljivi točki. Karel je bil na očeta zelo navezan in oče nanj. Jezus pa ga je hotel imeti zase. Karel je jasno zaslišal v sebi ta klic. Rad bi bil videl, da se vara, ker je tako zelo ljubil očeta in ga ne bi rad zapustil; zato je še čakal in molil. A Jezusov klic

je bil tako jasen, da fant ni prav nič več dvomil, da ga Jezus hoče imeti v svoji Družbi. Razodel je očetu svoj poklic. Oče se je v začetku temu upiral; ni se mogel vdati v tako veliko žrtev, da bi se za vedno ločil od sina, ki ga ni nikdar žalil in ga je vedno ubogal tudi v najmanjših stvareh. Končno je sin očeta prepričal, da se Jezusovi volji ne sme upirati, ker je le preveč jasno, da Jezus hoče, naj postane jezuit — član Družbe Jezusove. Oče se je vdal z besedami: "Če ne bi ljubil jezuitske družbe nad vse druge redovne družbe, bi ji svojega sina ne dal; tako ga ji pa odstopam."

Karel Garnier je vstopil k jezuitom leta 1624; a Jezus ga ni klical le v svojo družbo, ampak tudi v misijone. Misijonar Brébeuf, pionir misijonskega dela med Huronci v Kanadi, je s svojimi pismi, ki jih je pisal v Francijo, zbudil zanimanje za misijone v Kanadi pri vseh francoski javnosti, posebno še pri mladini in še posebej pri jezuitskih bogoslovcih. Tudi Karla Garniera je prevzel ta val navdušenja. Vsa bogoslovska leta je samo to želel in samo tega prosil Boga, da bi ga po novi maši predstojniki poslali v misijone v Kanado. Novo mašo je zapel l. 1635 in takoj nato je dobil dovoljenje za odhod v kanadske misijone. Ves srečen je šel povedat to novico očetu; toda oče se je tej sinovi odločitvi z vso silo uprl. Ali že ni dovolj žrtvoval, ko je sina pustil oditi v Jezusovo družbo? In sedaj naj se od sina loči za vedno in dopusti, da bo odšel med divjake, ki ga bodo pobili? Oče je imel v odgovor samo eno besedo: ne. Sin pa tudi samo eno besedo: da. Le če mu predstojniki rečejo, da ne, bo ubogal. Oče je imel za jezuitsko družbo veliko zaslug, zato so se predstojniki očetovi želji vdali in so mu sina še obdržali v Franciji.

Sin se je moral ukloniti in čakati na očetov pristanek. Podvojil je svoje molitve, se pokoril in bičal; pa tudi svoje prijatelje je prosil, naj veliko molijo in rotijo Boga, da bi omehčal očeta. Čez eno leto se je tudi oče vdal z veliko žalostjo v srcu. V Karlu je pa vse pelo in vriskalo. Hitel je v kapelo in se zahvalil Brazmadežni, da mu je končno le izprosila to milost. Pozneje je priznal, da je bil zanj to najsrečnejši dan v življenju.

V Novo Francijo.

Kanada, ki so jo tedaj Francozi imenovali Novo Francijo, je imela za Francoze veliko privlačnost. Ne le misijonarji, tudi vojaki, trgovci, kmetje in razni rokodelci so zahrepeneli po njej. Ko je misijonar Karel Garnier odhajal v Kanado, je na stotine Francozov čakalo na odhod v Kanado. A novi guverner Nove Francije de Montmagny je odbiral le čednostne in versko trdne Francoze. Bil je namreč zgleden katoličan, preudaren in moder v miru, junaški in pravičen v vojski. In prav takega je potrebovala Nova Francija, v kateri so francoski misijonarji začeli utrjevati Kristusovo kraljestvo. Misijonar Karel Garnier si je štel v srečo, da se je vozil v Kanado na ladji skupaj s tem novim guvernerjem.

Potovanje po morju je izrabil za apostolat. Med potniki je bil tudi mornar, ki je klel Boga, se norčeval iz molitve in svete maše ter očitno kazal sovraštvo do svete Cerkve. Vsi potniki so se ga izogibali; le mladi misijonar Gardier je iskal njegove bližine. Toda mornar v začetku ni maral z njim govoriti. Mornar zboli in misijonar Gardier mu ljubeznivo streže. To je mornarja ganilo. Odkril mu je srce in opravil pri njem dolgo spoved. Od tega dne dalje je bil ta mornar kot nov človek, prijazen in ljubezljiv,

Ja so ga vsi sopotniki vzljubili. Francijo je zapuščal kot trdovraten grešnik, v Kanado je prispel kot spokorjen spreobrnjenec. Tako je mladi misijonar Gardier začel že na ladji svoje uspešno misijonsko delo in ga je končal šele v trenutku, ko mu je smrt ugrabila zadnji dih življenja.

11. junija 1636 so dospeli v Quebec. Guverner Montmagny je šel najprej s procesijo v cerkev, kjer so zapeli Bogu slovesni "Tebe Boga hvalimo" v zahvalo za srečno vožnjo. Misijonar Gardier je pel pesem zahvale še s prav posebno vnemo. Bratu domov je pa še isti dan pisal: "Moje srce poskakuje od veselja v tej blaženi deželi."

V obljubljeni deželi — Huroniji.

1. julija je Karel Garnier z misijonarjem Chastelainom odpotoval k Trem Rekam in tam čakal ugodne prilike, da bi s kako skupino Huroncev odpotoval v Huronijo. 20. julija je pisal bratu Henriku: "Čez šest ali sedem ur odpotujem v Huronijo, da začnem misijonsko delo med Huronci." Ob odhodu je dal guverner Montmagny, ki je postal na ladji osebni prijatelj misijonarja Garniera, trikrat s topom ustreliti misijonarjema v slovo. Stopila sta vsak v svoj čoln s skupino Huroncev in se v duhu zadržala proti obljubljeni deželi Huroniji. Srce jima je poigravalo v veselju kot so se poigravali sončni žarki v bistrih valovih reke. Odlpuli so. Misijonarja sta pisala s potovanja superiorju v Quebec: "Sva oba pri trdnem zdravju. Hitro brzimo s čolni in hitimo proti tako zaželenemu paradizu s povečanim pogumom, ki ga nam je Bog dal."

12. avgusta zvečer so že dospeli v Huronijo. Misijonar Brébeuf je novodošliima misijonarjema prihitel naproti in ju je s svojimi krepkimi rokami prisrčno objel in pritisnil na srce. Daleč od domovine, osamljeni v tej divjini med neotesanimi Indijanci so misijonarji občutili vso srečo snidenja. Povezali so se med seboj s tesnimi vezmi ljubezni. Nek misijonar je zapisal: "Radost, ki jo občutimo ob teh skupnih snidenjih, se nam zdi podoba one blaženosti, katero bomo okušali ob prihodu v nebesa, tako polna sladkosti je." Vendar se misijonarji niso za dolgo prepuščali čustvom in sladkostim. Takoj naslednji dan so se vrgli na delo. Karel Garnier se je lotil z vso vnemo učenja jezika; prav tako se je takoj začel vživljati v navade Indijancev. Drugega septembra so Huronci pripeljali v vas Irokeza, ki so ga ujeli, ko jih je oprezoval. Misijonar Brébeuf je vedel, da ga bodo Huronci strašno mučili in umorili. S pomočjo mladega Huronca, ki je znal jezik Irokezov, ga je poučil v katoliški veri in krstil. Ves naslednji dan ga je še tolažil in misijonarji so ostali pri njem vse do večera. Zvečer so se Huronci zbrali okrog Irokeza z gorečimi bakljami. Plesali so okrog jetnika in mu z gorečimi baklami počasi žgali meso. Ob njihovem veselem vpitju in rajanju je ubogi jetnik vpil od bolečine in se zvijal v bolečih opeklinah. Novodošlemu misijonarju Garnieru se je zdel ta prizor prava podoba pekla. Nagi in podivjani Huronci so toliko časa plesali okrog svoje žrtve, dokler se ni jetnik ves ožgan in izčrpan sesedel na tla. Misijonar Garnier je slišal cvrčanje opečenega mesa, ko so Huronci zasadili ujetniku razbeljene sekire v hrbet. Še misijonar Brébeuf, ki je bil orjak in že vaje krutosti Indijancev, se je ob pogledu na to žrtev ves stresel. Ob sončnem vzhodu so Huronci zažgali razmesarjeno telo ujetnika; odsekali so mu glavo, roke in noge ter jih vrgli v ogenj; trup so pa prihranili za dan

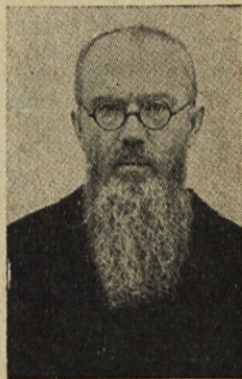
svojega praznovanja. Nežnega misijonarja Garniera je gledanje tega krutega prizora tako prizadelo, da se je vrnil v svojo kočo ves potan od groze in se je brez moči vlegel na posteljo. Srce mu je bilo polno bridkosti. Sedaj je razumel, koliko časa in truda bo še treba, preden se bodo Indijanci navzeli krščanskega usmiljenja in ljubezni. To je bil zanj ognjeni krst. Dasi je pozneje videl med Indijanci še mnogo groznega, vendar mu je ta prizor, ker je bil prvi in čisto nepričakovan, ostal najbolj grozno v spominu.

Junak v preizkušnjah.

Kmalu po tem dogodku je misijonar Garnier težko zbolel. Silna vročina ga je kuhala več dni. Orjaški Brébeuf mu je stregel kot nežna mati. Garnier mu je pa dobroto vračal s hvaležnimi pogledi in vdano potrpežljivostjo. Huronci so ga hodili radovedno gledat in so po cele dneve prečepeli ob njem in se glasno razgovarjali, tako da ni imel nič miru. Okreval je sredi oktobra. Medtem se je bolezen razširila med vse Huronce. Čarovniki so predpisali razne obredne plese in druga praznovanja, da bi bolezen pregnali. Misijonarji so imeli polne roke dela. Obiskovali so bolnike, jim stregli, jih zdravili in zelo bolne pripravljali na krst. A ker je bolezen vedno bolj divjala in zahtevala vedno več žrtev, so čarovniki naščevali ljudstvo zoper misijonarje, češ da so ti povzročili bolezen in jih hočejo z njo uničiti. Ljudje so začeli te laži verjeti. Dobili so strah pred misijonarji in jim začeli zapirati vrata. Tudi prej tako priljubljenega in skoraj oboževanega Brébeufa niso več marali. Le nežnega misijonarja Garniera so pustili pri miru. Pa se tudi on ni dal oplašiti. Ko je videl, da kaka duša potrebuje njegove pomoči, je našel pot do nje, tudi če je bilo treba odpreti vrata s silo. Ko je bil pa enkrat pri bolniku v sobi, je v hipu vse nasprotovanje prenehalo. Tako jih je razorožil njegov pogum in njegov mili obraz s tako ljubeznivim pogledom. Tudi če ga je kak divjak zmerjal, mu je misijonar vračal z nežno ljubeznijo. In ni prej odnehal, dokler ni rešil bolnikove duše.

Ko je bolezen nehala kositi Indijance, so se misijonarji oddahnili. Začelo se je zanje spet uspešno misijonsko delo. Čeprav so čarovniki upali, da bodo vzeli misijonarjem ugled, so vendar misijonarji iz te preizkušnje izšli še bolj spoštovani. Kajti dela ljubezni, ki so jih vršili med bolniki, so bolj glasno in prepričljivo govorila kot laži čarovnikov, ki so vžgale le za hip. Misijonarji so si naslednje leto utrdili med Indijanci ugled tudi s tem, ko so jim točno napovedali lunin mrk. Sončni in lunin mrk sta bila za Indijance vedno nekaj groznega. Mislili so, da je zli duh pokril sonce ali luno, zato so toliko časa vpili in streljali v nebo, dokler ni mrk izginil. Misijonarji bi jih bili radi ozdravili tega praznovanja. Razlagali so jim, kako in zakaj sončni ali lunin mrk nastane. 31. decembra 1637 sta jim misijonarja Brébeuf in Garnier točno napovedala lunin mrk: kdaj bo in koliko časa bo trajal. Cela vas se je zgodaj zjutraj zbrala na prostem in pričakovala luninega mrka. Zjutraj ob štirih je prišla senca na luno. mrk je bil popoln. Ko so Indijanci to videli, jih je spet obšel strah; staro praznovanje je planilo v njihove duše; začeli so vpiti in streljati z loki proti luni. Misijonarji so jih morali miriti in jim dopovedovati, da bo v dveh urah lunin mrk končan, kar se je res zgodilo. Tako je ugled misijonarjev med Huronci rastlel in spreobrnjenja so bila vedno bolj številna.

Misijonar Garnier je bil izredno uspešen pri spreobračanju Indijancev. Med mnogimi Huronci, ki jih je spreobrnil, je bil najodličnejši Jožef Chihwatenhwa. Že pred spreobrnjenjem je bil izreden mož. Ni kadir in ne plesal. Poročil se je še zelo mlad, a je imel le eno ženo, dasi je bil že 35 let star. Taki možje so bili pri Huroncih izjeme; skoraj vsi so imeli po več žena. Tudi umske sposobnosti so bile pri njem izredne. Za katoliško vero se je začel zanimati že tedaj, ko je poslušal Brébeufove pridige. Sedaj je pa zbolel in misijonar Garnier mu je stregel ter ga pripravljaj na krst. Krstil ga je in mož je kmalu po krstu ozdravel ter postal goreč kristjan. Hodil je od vasi do vasi, od koč do koč ter neutrudno pridigal in spreobračal rojake v množicah. Kajti govoril je prepričevalno in z ognjem Svetega Duha. Celo misijonarji so se mu čudili in priznali, da bi mož celo v Franciji veljal za izrednega govornika, sploh za moža z izrednimi sposobnostmi. On ima največ zaslug, da se je tista leta toliko Huroncev spreobrnilo. (Sledi.)



MAKSIMILJAN KOLBE NORČEK NAŠE LJUBE GOSPE

Priredil RUDA JURČEC

XIV.

Bližali so se težki časi in p. Maksimiljan je slutil, da se mu bliža konec. Vrnil se je z Japonske med svoje drage sodelavce iz prvih časov, postal je njihov oče. Mreža Marijine legije je bila raztegnjena čez ves svet in Marijini miličniki-vitezi so bili na delu...

V začetku leta 1938 je začel vedno pogosteje zbirati svoje brate in sodelavce. Slutil je, da se mu bliža konec in da jim mora dati oporoko. Na svojo zadnjo poslanico jih je dolgo pripravljaj. Ves obrat, vsa hiša je postajala vedno bolj hiša molka in molitve. To veliko zbranost so motili le dogodki iz borbe.

Po Poljski se je spet začela gonja proti Malemu Dzieniku. Nekaj časa je uspevala in število naročnikov je padalo. Nekateri so predlagali posebno dobo agitacij in reklame za pridobivanje novih naročnikov. Ko je bilo razpravljanje o tem najbolj pereče, je prišel p. Maksimiljan in zaključil razgovor: "Ne gre za večanje števila naročnikov, ne gre za pridobivanje naročnikov, gre za pridobivanje duš..." Prenesel je s tem vprašanje drugam: molili so bolj ko kdaj prej in — gonje je bilo konec, naročniki so se vračali.

Smrt pa se ne zasluži samo s koncem, smrt je taka, kot je bilo življenje. Kakršno življenje, takšna smrt... P. Maksimiljan je to vedel, vendar bi hotel vse to razložiti svojim bratom in jim povedati, da jim zapušča pravo in edino potrebno oporoko.

Dolgo jih je pripravljaj na vhod v popolno zaupanje. Dneve in dneve je hodil med njimi in jih opazoval pri strojih, pri delu... Odklanjal je razgovore o strojih in o napredkih podjetja, ako je bilo to usmerjeno le preveč na zunanje, na trgovsko stran.

Nekega dne je ustavil delo in kar med stroji poklical vse okoli sebe in jih vprašal, da naj mu povedo, kaj je pri delu najbolj potrebno. Odgovarjali so drug za drugim, dokler ni eden izmed njih svojih misli sklenil z besedami:

"Naše delo bo na višku takrat, kadar bomo z njim dosegli svoj lastni notranji napredek."

Ves srečen mu je stisnil roko... Zadel je, to je bilo edino, kar je bil cilj vsega dela. Vedno in vedno jim je poslej ponavljal:

"Ne zahtevam od vas, da bi bili dobri delavci. Hočem, da postanete svetniki; vsak izmed vas mora živeti kot svetnik."

Seveda se je zavedal, kaj od njih zahteva. Podjetje in vse delo je služilo Brezmadežni. Toda kdo je bila Ona?

"Ona je Mati Boga! Ali se zavedate, kdo je to... Mati Boga... Bog je naš Stvarnik in Ona je Njegova Mati... Njena posredovalna vloga mora biti pri Bogu ogromna in je odločilna."

Nekega večera jih je zadržal okoli sebe. Bilo je že pozno v letu 1938 in kar odkrito jim je začel govoriti, da ve, kaj bo: vojna bo kmalu zajela ves svet. Strahotni bodo njeni udarci... Sam ve, da je blizu smrti ve pa tudi, da bo zveličan.

"Povem vam, kar sem doživel na Japonskem. Nikar me ne sprašujte več, kakor vam bom hotel povedati, Marija mi je zagotovila, da bom zveličan... Prav gotovo bom zveličan in to zavest tudi vam puščam. Verujte v Brezmadežno in bodite prepričani, da vas bo privedla k Sebi."

Večkrat jim je pozneje to ponavljal in govoril, da je to edina oporoka, ki jim jo more zapustiti; Marija ga bo zveličala in kdor tako veruje, bo dosegel isto...

Nikdar ni nikomur podrobno razložil, kaj je bilo na Japonskem in kako mu je Brezmadežna sporočila blaženo novico.

XV.

Vojna se je razlila nad Poljsko v prvih dneh septembra 1939 in je bila strašna. Nemško poveljstvo je pospešilo operacije na Poljskem, da bi se vojna hitro končala, da bi pokazalo vsemu svetu moč nemškega orožja in da bi vsi s tem računali: na svetu ni sile, ki bi se mogla upirati nemškemu meču. Noč in dan so krožila nemška letala nad Poljsko, bombardirala vasi in mesta. Povsod je razsajal požar in razvaline so rasle do neba. Nebo je bilo rdeče in zemlja se je tresla pod udarci.

Poljska vojska se je upirala na fronti, premoč je bila prevelika. Nemško orožje jo je preplavilo. Boji okoli Varšave so dokazali junaštvo poljskega odpora. Toda končno je tudi glavno mesto moralo pasti. Med vojaki



P. Kolbe (z brado) med sobrati,

je sejala smrt na veliko; le malo poljskih bojnikov je šlo v jetniška tabo-rišča. Kdor je mogel, je na bojišču iskal priliko za smrt. Hujša od smrti je bila užaljena narodna čast. Poljaki so ponosen vojaški narod in ne pre-neso porazov. Nemci so to vedeli! Po zmagi so se grdo obnašali, da bi polj-ski narondi čut žalili in zlomili. Vso Poljsko je zajel veliki val: brezmejno sovrašтво do sovražnika. Gozdovi so se polnili z begunci in prvimi bojev-niki proti okupatorju. Prve tedne je šlo, ker so bojevniki še imeli orožje in municijo propadle poljske vojske. Hujše je bilo, ko je vsega zmanjkalo in je pritislila v gozdove mrzla jesen. Upor prvih tednov je hitro plahnel. Počasi so se vračali begunci na domove in čakali. Najjasneje je izrazil to občutje tisti, ki je v imenu mnogih Poljakov povedal besede: "Da, sovražim Nemce, ker so me naučili, kaj je sovrašтво." Strahotna ugotovitev! Ljudje niso svetniki, ampak grešniki, ki so vsak dan v boju proti napakam in te-žavam. Toda kako daleč so bile te besede od pravega krščanstva! V procesu

za proglasitev Ivane d'Arc za svetnico, je bilo v l. 1918 kot najbolj težko naziranje za njeno svetništvo ugotovljeno, da v vseh bitkah in spopadih sovražnikom in tudi pozneje, ko je bila v sovražnikovih zaporih, nikdar ni čutila v sebi sovraštva proti sovražnim četam ali vojakom.

V teh izrednih časih je bil na Poljskem mož, ki v sebi sovraštva ni čutil. P. Maksimiljan ni sovražil; na njem ni bilo znakov nemira ali pobitosti vkljub silnim udarcem, ki so zadeli deželo. Kdor se je v teh razmerah otresel sovraštva, je bil podoben človeku, ki je vstal od mrtvih.

Že v mladosti je p. Maksimiljan čutil veselje do vojaškega stanu. Ker ni postal strateg ali vojskovodja, je postal Marijin vitez in je svojo milico organiziral po "vojaških" načelih. Ko se je sedaj začel ona druga vojska, vojska pravih generalov, je sklenil, da bo sam vodil svojo vojsko in po svojih pravilih.

Letala so kmalu opazila Niepokalanowo in začela bombardirati naselje. P. Maksimiljan je najprej gklicalk sebi vse sodelavce in nameščence ter jim dal zadnja navodila. Vojska se bliža naselju in nemogoče je bilo ohranjati obrat v polnem teku. Ni mogel prevzeti odgovornosti za varnost osebja in je zato odredil — tudi nekaterim redovnim bratom —, da naj odidejo na svoje domove. Le redki bi naj ostali z njim. Tiste, ki jih je smatral za najbolj odporne, je pridržal. Sledili so dnevi bombardiranja. Vsi so med letalskimi alarmi odhajali v zaklonišča, le on je ostajal v svoji pisarni. Noči so bile večinoma brez spanja, le proti jutru so napadi ponehali. Pa še takrat so ga videli, kako je hodil po spalnicah in ugotavljal, ali je vse v redu in če ni kje nastal položaj, kjer bi bila njegova pomoč nujna.

Nemška vojska je prišla v Niepokalanowo dne 19. septembra. Nemški motoristi so pridrveli najprej pred samostan in tiskarniško naselje. Surovo so ukazali, da morajo vsi vse takoj zapustiti, le oni v bolniški sobi so smeli ostati in za njih oskrbo so določili dvojce sobratov. Smel je ostati bolničar br. Ciprijan, drugega pa so izbirali... Pogled jim je obstal na p. Maksimiljanu, češ da je najšibkejši in spada v bolniško sobo. Bolniki so mu namigovali, naj da znak in se prijavi, da bo ostal pri njih... Razumel je poglede, se hitro ozrl in odgovoril: "Ne, ne — jaz, ostane naj ta..." in sam izbral sobrata.

Odšel je z ostalimi. Brez prtljage, golih rok so morali na kamione; vojniki so jih obkolili in odpeljali so jih v oddaljeno taborišče za jetnike v Amtitz. Med potjo so jih nekje naložili na vlak v tovrne vagonce. Bilo jih je toliko, da je bilo vse prenatrpano. Sobrate in vse ostale je neprestano tolažil in ko so se vozili, jim je govoril: "Ali vidite, kako je lepo, da se vozimo z vlakom — saj bi moglo biti še hujše, če bi morali hoditi peš..."

V taborišče so prišli 21. septembra. Ni bilo koncentracijske taborišče, vendar so grozote bile enake. Nesnaga, brez hrane, barake, ušive in zastonj ničene, ležišča zgnile slame — sobratje so se začeli spraševati, ali bodo mogli vzdržati dalj ko nekaj dni. P. Maksimiljan je bil bolan, potreben nege in pomoči — pa je sam najbolj junaško vse prenašal in še drugim dajal pogum. Pozival jih je neprestano, da naj molijo — in da naj se med seboj šalijo. Molitev in — veselje, to sta bili orožje v boju proti bednemu okolju. Molitev jim bo dajala mir, veselje blažilo!

Nemci so se začeli čuditi drobnemu redovniku. Vedno se je obračal do njih ali jim odgovarjal z nasmehom na ustnicah in kadar je mogel, jim je

ponujal čudodelno svetinjico Brezmadežne. Nekateri so odklanjali, ko so ga pa pogledali, so vzeli in spravili — bili so brez orožja proti toliki milini.

Upravnik taborišča je imel ženo in ta se je zavzela zanj, ko je izvedela, kako se obnaša. Opazovala ga je najprej od daleč, prišla bliže — — — Čez nekaj dni je poslala prvo darilo: bila je potica. Razdelil jo je na kose za vse enako... Ko je nekaj dni nato prišla posodica smetane, jo je razdelil tako, da je vsak dobil polno žličko v usta.

Godovni dan so proslavili dne 12. oktobra. Ko so se zbrali k skromni proslavi — Nemci so jim dovoljevali skupne sestanke za molitve in druga verska opravila — jim je govoril: "Zjutraj sem se vpraševal, kaj naj vam dam za svoj god. Želim vam le, da bi se še bolj predali Brezmadežni. Vsak dan, vsako uro, vedno bolj! Ko je trpljenje daleč, takrat smo vsi pripravljeni trpeti. Sedaj je prilika, da posvetimo trpljenje za pridobivanje duš, mnogo duš! Skušajmo pridobiti Mariji čim več duš! Ob drugi priliki je govoril: "Sklenimo pogodbo z Marijo! Recimo: Presladka Mati, v tem neprijetnem taborišču se Ti z vso ljubeznijo izročam, da bi moji bližnji mogli kmalu domov! Ostal bom tu, trpel bom v pomanjkanju in umazaniji! Darujem se Ti v tem gnojišču in sem pripravljen umreti, ako je prav, da se drugi rešijo in vrnejo domov..."

Pri razmišljanju jim je neki dan govoril o Lurdu in o Marijinem naročilu za pokoro. "Živimo v velikem času pokore in bodimo vredni izrabiti to priložnost. Trpljenje je lepo in sladko za tistega, ki ga sprejme z velikim srcem!"

Vendar se je bal zanje! Vedel je, da niso vsi iz testa mučencev. Atmitz ni bil koncentracijsko taborišče, še vedno niso ljudje umirali od gladu. Kaj bo z njimi, če jih pošljejo v pravo koncentracijsko taborišče.

Nekega dne jim je vesel sporočil: "Pogum, moji dragi otroci! Naše poslanstvo se bliža koncu! To so naši zadnji dnevi v Atmitzu! Izrabimo jih v polni meri!"

Prerokva se je uresničila do pičice. Na svobodo so jih izpustili dne 8. decembra, na praznik Brezmadežne. Vsi so se vrnili v Niepokalanowo. Seveda so bila vsa poslopja izropana, vendar so stroji ostali in glavne naprave niso bile poškodovane.

Vedel je, kakšni časi prihajajo. Sedaj bo on sam na vrsti. Ura se bliža in treba je hiteti, hiteti. V hišni kapeli je uvedel večne ure molitve in patri, bratje ter ostali so si sledili v molitvah na klečalniku v kapeli. Videti je bilo, da še nikdar niso molili s tolikšnim ognjem in predanostjo.

Prostori so se polnili. Bratje in delavci so se vračali; najprej jih je bilo 200, nato kmalu 370. Seveda se nekateri niso vrnili, drugi so se morali skrivati. Zlasti niso smeli na dan člani uredništva dnevnikarja. Ostali so v svojih skrivališčih. P. Maksimiljan je zanje in za druge, ki so bili odsotni, začel pisati posebne okrožnice, ki so jih skrivaj širili. To so bila prava pastirska pisma in spadajo danes med bisere poljske nabožne književnosti. Ni jim dajal samo navodil in poguma, kako naj vzdrže, ampak jih opozarjal: "Predani ste Brezmadežni in kjer vlada Ona, tam se ne omejuje samo na eno osebo, Njen žar je tolikšen, da nujno zajema vso okolico in privablja ostale..." Zato niso sami, ampak so misijonarji, ki še vedno pripadajo Niepokalanowu in širijo misli, ki so temelj skupne ustanove." "Razpršili ste se," jim sporoča, "in sam Bog ve, koliko duš boste našli in privedli k Njej..."

Njegovo delo ni samo apostolsko. Postal je mož dela, prave podrobne akcije. Izvajal je tudi najbolj drzne korake, da bi obrat pognal v tek, da bi smeli spet tiskati. Dovoljenje je prišlo na dan Brezmadežne v letu 1940. Vendar je revija mogla iziti samo še enkrat. Uvodnik je bil zadnji članek, ki ga je napisal.

Pisal je o zlu in o njegovi moči po svetu. "Dasi je zlo na svetu, je zlo vendarle zanikanje vsega dobrega, je nasprotje ljubezni..."

Besede so bile vojna napoved vojni in njenim strahotam. Zlo se je razlivalo po vsem svetu in slavilo svoje zmagoslavje v koncentracijskih taboriščih in na bojiščih. V bistvu je bil to spopad med grehom in ljubeznijo. Pisal je, da "zmage na bojišču ne pomenijo nič, če smo v sebi doživeli poraz, če je ljubezen podlegla v naših srcih."

P. Maksimiljan se je oborožil za zadnji spopad: za ljubezen se bo boril s sredstvi ljubezni in v imenu ljubezni. (Sledi.)

naši misijonarji pišejo...

Z raznih postojank

Naš novi slovenski misijonar o. *Radko Rudež S.J.* je pisal drugo pismo uredniku "Katoliških misijonov", tokrat iz afriške Rodezije:

Prav iskrena hvala za Vaše pismo. Da ne bom pozabil: nikar ne mislite na to, kako bi mi denarno pomagali. Bo že Bog poskrbel! Če Vam je že mogoče, Vas rajši prosim, da mi pošljete kakšne že obnošene hlačke in krilca za šolske otroke (7 — 14 let), kar bi morda naši argentinski Slovenci zmogli odstopiti. A to le v toliko, kolikor Vam te prošnje ne povzročijo novih skrbi. Res je, da nimam prijateljev po svetu, a pomagal si bom že kako z božjo pomočjo in s prirojeno trmo...

Zdi se mi, da sem v zadnjem pismu ostal pri svojem odhodu v Katondwe, 158 milj od Lusake proti vzhodu. Zemljepisni položaj misijona je zelo lahko ugotoviti na vsakem zemljevidu Afrike. Naš misijon je ob izlivu reke Luangwe v Zambezi, v kotu, ki meji na jugu na Južno Rodezijo, na vzhodu pa na Mozambique. Odkar sem na svetu, sem vedno na kakšnih mejah: rojen v Istri, na me-

ji Slovencev in Hrvatov; deloval sem stalno na italijansko jugoslovanski meji, nato spet na štajerskem na nemško-jugoslovanski meji, pa spet na Hrvaškem na Pakraškem na srbsko-hrvaški meji; potem na Koroškem, itd. V Afriki sem se učil jezika činjanščine na meji Rodezije - Nysalanda - Mosambique; in zdaj delam spet ne mejah treh držav.

Katondwe misijon je bil ustanovljen pred kakimi 40 leti in če danes še živi, se moramo zahvaliti trmi sedanjega predstojnika. Ko je namreč pred dvanajsetimi leti strašansko razsajala tod okoli muha tse-tse, ki prenaša spalno bolezen in je pomorila vse govedo, so oblasti sklenile, da bodo vse ljudi preselili. Pater Waligóra (prava gora 150 kg!) pa jih je zavrnil, češ, da bo on muhe pokončal. In jih je! Plačeval je za vsako mušjo glavo po en dinar današnje valute, dal je pobiti vso divjačino, in zdaj je mir (medtem ko onstran reke v Mozambique muhe še vedno gospodarijo). V Feiri, kjer je pokrajinski glavar (belec) spet začeli z živinorejo; seveda živino krepko podpirajo z injekcijami; zdi

se, da reja nemoteno napreduje. Tako je tudi p. Waligóra naročil prve krave. Katondwe je lep misijon, na lepem kraju in dobro organiziran. Pater Waligóra ima pomočnika p. Sveca in enega brata, ki ima že 74 let, a je še vedno delaven kot kak mladenič. Cerkev, posvečena Sv. Duhu, je izredno lepa, sedmerokotna, z veliko kupolo. Sestre, dve Poljakinji in dve zamorki, vodijo dekliško šestrazrednico in gospodinjsko šolo; za dečke pa imamo kar osemrazrednico. P. Waligóra je zgradil na vrhu grička, kjer stoji misijon, še lepo zaobljubljeno cerkvice na čast fatimski Materi božji, pa hišico za duhovne vaje (za eno osebo) s prelepim razgledom na reko Luangwa in na Mosambique. Pravi Belvedere! Sedaj pa ima v načrtu še bolnišnico! To pa že niso več mačje solze. Potreboval bo še kakšnih 100.000 dolarjev! V dolini Luangwe bi bila mala bolnišnica zares potrebna, še posebno, če je več šol skupaj.

No, Katondwe še ni moj misijon, ampak le moje začasno bivališče. Katondwe je 33 milj od izliva Luangwe v Zambezi. Moj pravi misijon Kapoche pa je ravno na polovici poti. Je starejši od tukajšnjega, toda že nad petnajst let zapu-

čen. In kaj pomeni zadnjih petnajst let, si lahko mislite! Vendar "farovž", kot nekak samostan, dvonadstropen, z dvema velikima hodnikoma in osmimi sobami še čvrsto stoji, kot stoji še tudi cerkvičica, ki je njega dni veljala za lepo, a se zdi danes skromnejša, a vendar še do cela uporabna. Slabše je s šolo, pa naj že gre za stavbo samo, ali pa za pravni položaj šole sploh. Moja šola ima namreč štiri razrede. To je bilo pred dvajsetimi leti tukaj pravo razkošje, danes je pa vsekakor premalo. Začel sem prositi na levo in na desno, da bi mi dovolili nadaljevanje šole vsaj še za dve leti. Pa to ni tako lahko doseči. Pravzaprav bi bili morali dovoljenje doseči že lani. Da ga niso, je krivo to, ker niso imeli advokata, pa jim je drugi poglavar, 18 milj severno od Katondwe in na ozemlju misijona Katondwe samega premeteno odvzel pravico do šestrazrednice prav pred nožom (zraven pa še fond za graditev štiriscbne šole in za urad in za štiri učiteljska stanovanja...). Tako ima zdaj misijon Katondwe kar tri šestrazrednice pa še osemrazrednico povrh, misijon Kapoche pa, ki ima skoraj enako število učencev v štirih šolah, nima niti ene.



Kitajske
begunske
redovnice in
kandidatkinje
v Hongkongu.

Sad vsega tega? Niti deset odstotkov njihov šolskih otrok ne more nadaljevati s študijem, ker nimajo sredstev, da bi si plačali vzdrževanje v šolah v Katondwe. Še dvakrat težko pa je, ker tje otrokom šola tako pri srcu in so kapoški otroci (kapoško plemo) izredno nadarjeni.

Zdaj sem v precej neprijetnem položaju: braniti in zagovarjati moram pravico do šestrazrednice kot mlečezobni misijonar... In vendar moram vprašanje načeti, saj ga bo tukajšnja birokracija še preveč razvlekla... Do zdaj so edini moj zagovornik statistike, ki sem jih zbral in poslal škofu. To zadevo Vam prav toplo priporočam v molitvah. Šola je namreč najboljše in najresnejše sredstvo za širjenje vere. Ko bi jim šolo izvojeval, bi tukajšnji ljudje zares z navdušenjem mene in moje delo sprejeli. Vsi namreč vedo, kako težko je vse to!

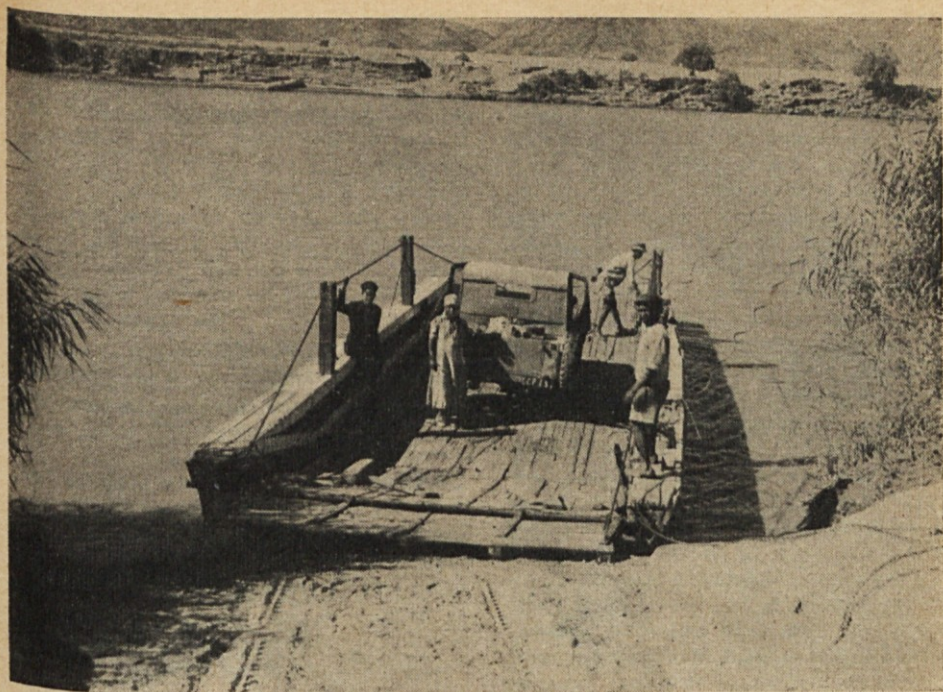
*Dve poganski dekleti iz Južne Afrike.
Dobro je razločiti težke ovratnice in
okraske celo na nogah.*



Brat Karel Kerševan C.M. v pismu z dne 5. aprila letos sledeče poroča iz B. Konga:

Zadnji čas sem bil enkrat ves mesec odsoten... v bolnišnici! Prav ob drugi obletnici vrnitve v misijone. No, sedaj sem spet trdno na nogah. In zdaj je menda tudi prvič, da točno vem, kaj mi je. Odšel sem z namenom, da bi me vendar enkrat temeljito preiskali. V bolnišnico sem šel, ker mi že prve mesece po vrnitvi nekaj ni bilo prav. Zadržali so me in mi slednjič povedali, da nosim pod rebri velikega lenuha, ki mu pravimo želodec in ki pri meni noče opravljati svoje dolžnosti, kot bi jo moral, čeprav mu drugače nič ni. Priporočili so mi, naj pač računam z njegovimi muhami in mi rekli... na svidenje, čez dve leti! Od svoje strani bom kar zadovoljen, če bo vsaj nadaljnji dve leti še vse dobro. V zameno sem zdravniku spravil v življenje stansko uro, bolničarju pa žepno budilko; a ni bil s tem zadovoljen, kajti ko sem odhajal, je moledoval še za "natabiš" - napitnino. Sestram sem po svojih močeh tudi skušal pomagati, kakor so one meni stregle zares izvrstno, da bi me spet čimprej spravile na noge! Poleg urarstva sem se ukvarjal z njihovim avtom in z bicikljem na motorni pogon. Tudi z elektriko v njihovi kapeli nekaj ni bilo v redu, pa sem še tam zagrabil...

Marcel je sredi decembra praznoval 25 letnico svojega prihoda v misijone in sicer prav na postajo Irebu, kjer se po petindvajsetih letih slučajno spet nahaja. Baje so njegov jubilej vzeli tamkaj nadvse resno in ga tudi na zunaj dostojno proslavili. Če Bog da, se bova v juliju spet kaj pogovorila. Sedaj, ko sva si sorazmerno blizu, se srečava redno po enkrat na leto. Od drugih slišim, da mu ni sile. Postajo Irebu bodo v kratkem zapustile naše sestre in se preselile na postajo Bolobo, kjer se jim obeta veliko večja misijonska žetev. Za obe postaji ni dovolj osebja; nujnejše je, da se sestre naselijo v Bolobo, ki je mnogo bolj obljuden. Postaja Irebu stoji le zaradi vo-



Splav čez veliko reko v Južni Afriki.

jaškega središča, vežbališča novincev. Ni izključeno, da bo v bližnji bodočnosti prenehala ter bo tam ostal le sobrat, vojaški kurat, ki že zdaj ne živi skupaj s sobratoma, marveč je med vojaki. Na tej postaji je lepa cerkev, prvo večje tovrstno delo brata Marcela. Tudi sestrška hiša je Marcelovo delo, edina enonadstropna stavba v vikariatu!

S pismom sem začel v nedeljo, ga dva krat prekinil in ga danes v torek nadaljujem. - Sinoči smo predvajali tri filme, ki so last vikariata. Prvi "Mai Tumba" (jezero Tumba) je bil posnet pred letom dni, ob škofovskem posvečenju našega monsinjorja in v glavnem kaže potek tega slovesnega dne. Vendar smo videli še mnogo drugega iz narave in življenja tukaj in na več drugih naših postajah. Drugi film, ki je prazprav sestrška last, se imenuje "Hčere pragozda" in kaže misijonsko delovanje naših sester u-

smiljenk na karitativnem, kulturno-vzgojnem in tudi apostolskem področju. Poudariti je treba tudi socialno prizadevanje naših misijonark, ki pa iz filma ni dovolj razvidno. Tretji film je slikana živalska basen za razvedrilo. Zamorci zelo ljubijo basni. Vsi trije filmi so zvočni in barvni. Misijonar na tej postaji, ki skrbi za šole in za vernike po oddaljenih naseljih, je te dni na turneji s filmi in poldrugo kilovatnim generatorjem na malem kamionu. Generator z motorjem smo kupili za majhno vsoto, ker ni bil več uporaben. Njega in tudi kamionček pa sem v zadnjih mesecih obudil spet v življenje, da sta, zlasti prvi, kot na pol nova. Ljudje, h katerim se je misijonar s temi stvarmi podal, niso še nikoli videli nobenega filma.

Danes teden se je vozil tod mirno kralj Leopold, oče sedanjega mladega belgijskega kralja Baldvina. Vrsta avtomobi-

lov je počasi vozila mimo postaje, a se niso ustavili, ker je pretilo neurje. Več mesecev prej nas je mimogrede obiskal generalni guverner, ki si je vsaj ogledal našo novo cerkev. Ti visoki gospodje nimajo dovolj časa za majhne ljudi. Kralj si je nekaj pozneje ogledal naselje za gobavce pri misijonarjih sosednjega vikariata. V času, ko sem bil v bolnišnici, sem se tudi jaz poslužil priložnosti, da sem si to naselje ogledal. Je to cel misijon s tremi misijonarji in še številnejšimi sestrami, zdravnikom, bolnišnico in bolniškim osebjem. Imajo cerkvo, šolo, družabno središče, delavnice in podobno. Tisti, ki jim bolezen dovoljuje, so zaposleni, kot bi bili kje med zdravimi ljudmi, le da so tukaj pod zdravniškim nadzorstvom in na zdravljenju. Tisti pa, ki so že brez prstov ne rokah ali imajo kake druge večje in odprte rane, ostanejo v bolnišnici. Gobavišče ima dovolj rodovitne zemlje, ki jo gobavci sami obdelujejo, da jim daje potrebne sadove. Zdravnik živi z ženo in otroki kar med gobavci v naselju. - Sosednji vikariat ima še dve drugi takšni naselji. Za vzdrževanje tudi vlada svoj delež prispeva..

Letos smo imeli na veliko noč večje število krstov odraslih, priletnih in bolnih ljudi. Bila je to prva večja žetev naše moške veje Marijine legije. Njeni člani so pripravili bolne in stare ljudi po vaseh in domovih na sveti krst. Naučili so jih najpotrebnejših molitev in jim dali tudi najpotrebnejše nauke iz katekizma. Potem pa so jih privedli na misijonsko postajo, kjer smo jih izprašali in pozneje krstili. Predstojnik naše postaje modro oblikuje svojo četo Marijine legije, ki mu je desna roka pri dušnopastirskem delu. Vsak ponedeljek zvečer imajo na misijonu sestanek s skupno molitvijo rožnega venca, na kolenih in na golih tleh. Sestanek traja kako poldrugo uro. Lani je bila tukaj na inšpekcijskem potovanju Irka, gđc. O'Connor, delegat Marijine legije za Belgijski Kongo. Pohvalila je delovanje naše skupine, čeprav je sicer zelo zahtevna in stroga. Tudi po drugih naših postajah so že upeljali

legijo in v Bikoru imajo celo žensko vejo, po zaslugi tarkajšnjih misijonark.

Pa še druge organizacije imamo. Tako evharistične križanje in Ksaverijan- ce ter Ksaverijanke, nekaj podobnega kot so tam pri Vas skavti. Ti imajo tudi uniforme, kar je tukajšnji mladini str- šansko všeč. Seveda so s tem združeni tudi nastopi, posebno z muziko, ali s fanfaro, kot tu pri nas pravijo. Vseka- kor so te stvari za mladino nekaj zelo koristnega, ker se v teh društvih nava- dijo na red in disciplino.

Prav lepo Vas vse tam v Slovenski vasi pozdravljam, posebno pa Vas — vdani Karel Kerševan C.M.

Iz Južne Afrike poroča v pismu z dne 2. aprila 1959 misijonarka m. Ksaverija Lesjak O.S.U.:

Pred dnevi sem z velikim veseljem prejela Vaše lepo misijonsko navdušujo- če pismo z blagimi željami za veliko noč. Moja topla zahvala!

Imam nekaj prostih dni in zato takoj odgovarjam; med šolskimi dnevi ni mi- sliti na pisanje! Naša ravnateljica je zbolela in že dva meseca sem sama na misijonu. Dela imam toliko, da mu ni- sem več kos, čeprav delam pozno v noč. Pa nič ne dé; življenje je kratko in kmalu se bomo odpočili od našega dela ob nogah Večnega Misijonarja.

Okrog božiča sem prejela ček za 30 dol. za s. Brigito in enako vsoto tudi zame. Č. g. Wolbangu sem se takoj za- hvalila in denar istočasno poslala tuli s. Brigiti. Za Vas pa sem mislila poslati pismo z misijonskimi novicami, a nisem prišla tako daleč. V juniju odhaja provin- cialna prednica v Večno mesto in bo odnesla s seboj tudi nekaj lepih fotogra- fij, katere bom pismu priložila. Tako je bolj varno.

Afrika je postala pravo bojišče. V ne- kaj letih, če že ne prej, se bo odločilo, čigava bo: ali Kristusova, ali pa komu- nistična. Zamorci so praktični; kjer se jim bo pokazal večji materialni dobi- ček, tja se bodo obrnili. Versko prepri- čanje na splošno še ni zadosti zakoreni-

njeno, da bi lahko sledili tudi v praktičnem dnevnem boju evangeljskim načelom. Seveda so tudi izjeme. A množice na splošno žele samo svobodo: hočejo se otresti belih oblastnikov in doseči tako boljše gnotne razmere... Mi, ki živimo v neposrednih stikih z domačini, jim tega stremljenja pač ne zamerimo. Pač pa se upravičeno bojimo, da se bodo oklenili komunizma, ki je tu pri nas že zelo razširjen. Tudi do nasilja lahko pride kar čez noč. A Bog čuva nad nami!

Za zdaj nas še puste na postojanki, četudi so ukini štiri šole v naši bližini in tudi učiteljišča nimamo več. Pred nekaj tedni nas je obiskal nadzornik in nam zatrdiril, da bomo še dolgo lahko delali. Učenk in učencov nam ne zmanjka. Letos smo morali mnogim odkloniti vstop v našo šolo, ker nimamo prostora. Gojencev in gojenk je zdaj 583, le gmotni položaj misijona nas tare, ker sleherni mesec moramo plačati naših sedem črnih učiteljev, poleg stalnih stroškov za vzdrževanje misijona samega. Vsa državna podpora za nas je že čez dve leti ukinjena. Naša mladina je revna; nekaj malega sicer plačuje, a to nekaj nikakor ne zadošča za plače naših učiteljev. Me delamo vsestransko v šoli, pa tudi izven nje, da si kaj prislužimo. Gospod škof zida novo stolnico in mu je nemoogoče pomagati misijonu.

Novovno se Vam iskreno zahvalim za vso Vašo požrtvovalno dobroto do nas misijonarjev. Dobri Bog naj povrne s svojimi nebeškimi darovi vsem blagim slovenskim dobrotnikom, ki nam velikodušno pomagajo za molitvijo in tudi z gmotnimi sredstvi!

Iz Burme, zadnja Indija, se nam je oglasil misijonski brat *Joško Kramer S.D.B.*, ki piše dne 25. marca tole:

Najprej prav lepo pozdravljam in se iz srca zahvalim za prelepi dar naših dragih rojakov v tujini. Že v januarju sem prejel sad njihovega truda - 30 dolarjev, ki sem jih takoj odposlal za vzgojo naših naraščajnikov. Upam, da je to najboljša poraba denarja. Tisočkrat naj

Bog povrne Vam in vsem tistim, ki se z Vami trudijo in Vas podpirajo!

Trenutno sem v Anisakonu visoko v hribih, kjer je naš naraščaj. Ker imamo sedaj v Mandalayu počitnice, so me predstojniki poslali sem gor, da jim postavim novo poslopje za kapelo, spalnico, učilnico in štiri šolske učilnice. Z delom sem začel po prazniku sv. Jožefa, končati pa bom moral do praznika sv. Jožefa delavca. Ne vem, kako bom zmogel v poldrugem mesecu.

Šolsko leto smo letos zelo lepo končali. Zadnji letniki so se za odhod krasno pripravili. Dve nedelji pred odhodom so plačali intencijo za peto sveto mašo in so sami hoteli peti gregorijanske speve. Zadnji mesec so trikrat na teden prosili enega predstojnikov za razgovor in pri tem so mu stavili vsakovrstna vprašanja: kaj naj store, da ostanejo dobri kristjani, ali kako naj se vedejo, da bodo v Cerkev privedli še svoje starše in sorodnike. Na predvečer odhoda pa so napravili lepo prireditev v zahvalo predstojnikom in v slovo tovarišem. Ko gledamo fante, ki odhajajo s tako dobro voljo, smo trdno prepričani, da bo naše delo ob svojem času obrodilo koristen sad. Zanimivo je, da je neki fant, ki je največ organiziral in se žrtvoval, da je vse lepo uspelo, še pogan - Kitajec. Priporočam ga vsem v molitev!

Iz delavnic br. Kramarja v Mandalayu, Burma.



misijonsko zaledje

Naloge misijonskega zaledja - III.

L. L. C.M.

Zgodovinski razvoj je tako nanesel, da večino misijonskega dela oskrbujejo različne redovne družbe. Celo v primerih, da so se kje skupine svetnega klera odločile za prevzem kakega misijona, so se navadno prej ali slej preoblikovale v redovno družbo te ali one vrste.

Domala ni večje redovne družbe, ki ne bi imela delokroga tudi na misijonskem področju. Nekatero družbe pa so ustanovljene in žive izključno le za zunanje misijone, na primer: Beli očetje, Pariška družba za zunanje misijone, Maryknollci in, med ženskimi, frančiškanske Marijine misijonarke, Družba misijonskih sester zdravnic, in podobne.

Vsaka teh družb, ki se v celoti ali delno posvečajo zunanjemu misijonskemu delu, si mora ustvariti tudi primerno misijonsko zaledje, če hoče svoje misijonske postojanke vzdrževati vedno z novimi delovnimi močmi in vsemi potrebnimi naravnimi in nadnaravnimi sredstvi. Papeška kongregacija za širjenje vere nikdar ni imela tako razpredene organizacije misijonskega zaledja, da bi mogla misijonarjem nuditi vso potrebno oporo. V našem stoletju pa more po papeških misijonskih družbah vsaj enkrat na leto nuditi najbolj potrebnim misijonom in njih najpomembnejšim ustanovam večjo ali manjšo denarno pomoč. Veliko tudi pomaga pri vzgoji in izobrazbi domače duhovščine s svojimi zavodi v Rimu. A glavno breme pošiljanja novih misijonarjev in misijonark in organiziranja vsestranske pomoči zanje je še vedno na ramah redovnih družb, katerim je to breme res sladki jarem Kristusov in ga rade nosijo, vse seveda pod vrhovnim vodstvom papeževe Kongregacije za širjenje vere.

Morajo pa si redovne družbe v ta namen, kot rečeno, organizirati svoje ustanove za misijonskega zaledja za molitveno, gmotno in strokovno pomoč, posebej še za vzgojo novih misijonarjev in misijonark. Tako vidimo po vsem katoliškem svetu, da v najlepšem sožitju in medsebojni podpori delujejo po škofijah papeške misijonske družbe in ob njih še najrazličnejše bratovščine, organizacije, sotrudištva misijonsko delujočih redovnih družb. Ta dvojnost misijonskega zaledja in nje lepo medsebojno sožitje se značilno odraža zlasti v misijonskem tisku, ko v vsaki deželi deluje kako misijonsko glasilo papeških misijonskih družb, pri katerem pridno sodelujejo misijonarji ali misijonski strokovnjaki iz najrazličnejših misijonskih družb; po drugi strani pa je še več misijonskega tiska, ki ga izdajajo misijonsko delujoče redovne družbe, a se pri tem poslužujejo tehtnega gradiva poročevalske službe Kongregacije za širjenje vere, agencije "Fides", literature, ki jo izdajajo v širjenje misijonske misli papeške misijonske družbe in, ne nazadnje, v misijonskih izsledkih papeških misijonskih znanstvenih ustanov.

Poglejmo v naslednjem nekoliko to **dvojnost misijonskega zaledja v času med prvo in drugo svetovno vojno v domovini**. Vzemimo za primer ljubljansko škofijo.

Bile so v ljubljanski škofiji na eni strani škofijske misijonske ustanove, po drugi pa redovniške misijonske ustanove in akcije.

Škofijske misijonske akcije je vodil Škofijski misijonski svet, ki mu je načeloval škof in so ga sestavljali škofijski voditelji papeških misijonskih družb, vodja škofijske misijonske pisarne in tudi ta ali oni predstavnik redovnih misijonskih akcij. Ukrepe tega škofijskega misijonskega sveta je izvrševala Škofijska misijonska pisarna, ki je bila organizator in tajništvo Družbi za širjenje vere, Družbi Svetega Detinstva, Družbi sv. Petra za vzgojo domače duhovščine in Duhovniški misijonski zvezi. DŠV je izdajala razne misijonske publikacije, DSD svoj vsakoletni Vestnik, Duhovniška misijonska zveza svoje duhovniško misijonsko glasilo Lux mundi in knjižnico. Po župnijah je Misijonska pisarna organizirala župnijske misijonske odseke, po katerih je izvajala akcije papeških družb, razpečavala misijonski tisk, prirejala prireditve, itd. Za te odseke je izdajala tudi župnijski misijonski vestnik. Poleg tega je spadala pod škofijske misijonske akcije, podrejena DŠV, Misijonska dijaška zveza in Misijonska zveza učiteljstva, katerih vsaka je imela tudi svoj vestnik. Med škofijske misijonske akcije smo šteli tudi Baragovo zvezo, ki je imela dvojni cilj: pospeševati delo za Baragovo beatifikacijo in pa ustanovitev posebne ženske misijonske družbe "Baragove sestre".

Kot vidimo, je bila v ljubljanski škofiji misijonska akcija kar lepo organizirana.

Redovniške misijonske akcije niso zaostajale. Izvajale so jih moške in ženske redovne družbe, ki so poslale med prvo in drugo svetovno vojno kakih 80 misijonarjev in misijonark naše krvi na misijonsko področje. Vsaka teh družb je imela bolj ali manj organizirano svoje lastno misijonsko zaledje v pomoč svojemu misijonskemu delu v poganskih deželah.

Jezuiti so imeli ustanovo Bengalski misijon z listom "Bengalski misijonar" in "Indijsko knjižnico"; imeli so tudi bogat misijonski muzej. Frančiškani so imeli zadnje čase Frančiškansko misijonsko zvezo in misijonski kot v "Cvetju". Salezijanci so delali v misijonskem zaledju po svojem Salezijanskem sodelništvu in "Salezijanskem vestniku". Misijonarji Presv. Srca so imeli Knobleharjev dom v Dravljah. Lazaristi so imeli misijonišče v Grobljah z Misijonsko tiskarno, v kateri se je tiskala večina slovenskega misijonskega tiska; izdajali so "Katoliške misijone", ki so bili tudi uradno glasilo papeških misijonskih družb, in Misijonski koledar, pa razne publikacije Misijonske knjižnice. Ti so tudi vodili zvezo z vsemi slovenskimi misijonarji, ne glede na redovno družbo, ter jim organizirali izdatno pomoč. V Ljubljani so imeli bogato misijonsko knjižnico z več tisoč deli misijonske vsebine, v katero je prihajalo tudi okrog 200 misijonskih revij iz vsega sveta. Skupino misijonarjev so poslali v misijone tudi rajhenburški trapisti.

Misijonarke so izhajale iz sledečih redovnih družb v Sloveniji: Uršulinke, frančiškanske Marijine misijonarke, Mariborske šolske sestre, Slovenjebistriške šolske sestre, usmiljenke sv. Vincencija Pavelskega. Marsikak slovenska misijonarka pa se je odpravila na misijonsko področje tudi kot članica družbe, ki v naši domovini ni imela svojih samostanov, tako na primer Družba oblatinj sv. Frančiška Saleškega, hčere sv. Križa, loretske

sestre, angleške gospodične, kanosijanke, itd. Te družbe vsaj pri nas niso imele za misijonsko delo v zaledju v pomoč svojim misijonarkam kakih posebnih ustanov, ki bi se obračale na celotno misijonsko javnost.

Omeniti je treba še posebno misijonsko žensko družbo, katere članice niso odhajale v misijone, ampak so se posvečale izključno delu v misijonskem zaledju in je pri nas zelo lepo in že od davnaj delovala: Družba sv. Petra Klaverja za afriške misijone, ki je med drugim izdajala tudi celo vrsto publikacij kot "Odmev iz Afrike", "Zamorček" "Afriška knjižnica" "Klaverjev misijonski koledar" in "Misijonski koledarček za mladino".

Če pregledamo vse te ustanove, tako škofijske kot redovne, lahko ugotovimo, da je bilo naše misijonsko zaledje pred drugo svetovno vojno zelo pestro razgibano in na najlepši poti, da obrodi bogate sadove, ki so se res že začeli kazati v vedno številnejših misijonskih poklicih, v zanimanju za misijone od strani izobraženstva in vodilnih osebnosti, v vedno bolj kvalitetnih prireditvah. Obojne akcije, škofijske in redovne, so delovale v najlepšem sožitju pod blagodejnim vplivom prevzv. škofa dr. Gregorija Rožmana in očeta slovenskega misijonskega zaledja, pok. prof. dr. Lamberta Ehrlicha, ki je bil ves čas med obema svetovnima vojnama vodja škofijske misijonske pisarne in nesporni misijonski strokovnjak. Malí slovenski narod je bil na poti, da postane velik misijonski narod.

Na misijonarjev grob

BIVŠI MISIJONAR P. KOSIČ
JE UMRL.

(Povzeto v glavnem iz Katoliškega Glasa, Gorica).

Ne bi bilo prav, če se ne bi tudi mi spomnili p. *Friderika Kosiča OFM.*, ki je tragično umrl v snedo 25. februarja 1959 v ulici Istria, v Trstu.

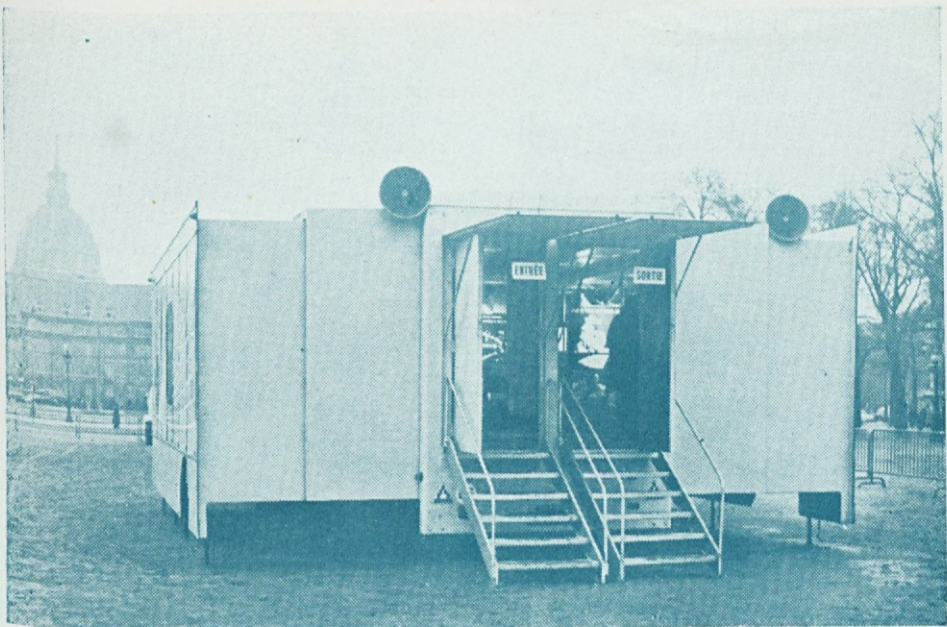
P. Friderik Kosič se je rodil pred 51 leti blizu Kopra v Istri (župnija Pemjan). Leta 1924 je stopil v tridentinsko frančiškansko provinco, ki je po prvi svetovni vojni dobila primorske slovenske samostane. V duhovnika je bil posvečen 3. julija 1932 in še isto leto je odšel na Kitajsko, kjer je plodno deloval - kljub premnogim oviram - polnih dvajset let. Ustanavljal je številne deške in dekliske šole ter katehumenate na različnih misijonskih postajah. Na tisoče in tisoče kilometrov je prevozil s kolesom na misijonskih potovanjih, saj je bil njegov misijonski delokrog zelo obsežen. Na vse načine je Bog preskušal vztrajnost, gorečnost in zvestobo svojega misijonskega delavca. Pretrpel je

strašno mučenje. Šele na pol mrtvega so ga brezbožne oblasti izpustile in ga izgnale 1952. leta.

Ob povratku v Evropo je p. Friderika sprejel v posebni avdienci sv. oče Pij XII., ki se je z njim dalj časa očetovsko razgovarjal. Ko je tajnik opomnil papeža, da je že minil čas avdijence, mu je ta odvrnil: "S kom se bom pogovarjal, če ne v prvi vrsti s svojim misijonarjem!" Tako je pokojnik žel priznanje za svoje delo pri najvišjem cerkvenem poglavarju.

Po prihodu v Trst je bila p. Frideriku poleg drugega poverjena prvenstveno dušnopastirska skrb za bolne in stare v frančiškanski župniji v ulici Rossetti.

Sedemindvajset let plodovitega apostolskega dela, to je kratka, a vsebinsko bogata bilanca: oznanjevalec krščanske blagovesti med poganskimi Kitajci, ljubezniv in dobrončen oče bolnih, grešnih in žalostnih; vse za druge - za se nič! P. Friderik pač ni prišel prazen rok pred božji sodni stol. Naj v Bogu počiva!



V Zapadni Nemčiji so organizirali potujočo misijonsko razstavo, ki potuje iz kraja v kraj in nudi tudi predavanja in filme misijonske vsebine. Tu vidimo ogromni zložljivi razstavnji voz zunaj in znotraj.



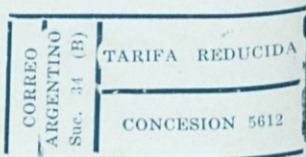


Slika na ovitku kaže budistični tempelj v S'amu. Tu zgoraj pa slovensko uršulinko v družbi siamskih gojenk pred kipom sv. Uršule.

IZ VSEBINE: Nagovor Janeza XXIII. o
 edinosti in o "molčeči Cerkvi" — Kristus,
 misijonar Luči — Bolje je dajati kot jemati —
 Cerkev in njeno misijonsko delo skozi
 stoletja — Sveta Rusija — O narodih in
 ljudstvih v misijonskih deželah: Južnoameri-
 škanski lovec, ribiči in nabiralec sadežev —
 Duh sv. Vincencija: Iznajdljiva vztrajnost —
 Dogodki v Tibetu — Baragovo misijoniš-
 če — Močnejši od smrti — Maksimiljan
 Kolbe — Misijonarji pišejo — Naloge mi-
 sijonskega zaledja III. — Na misijonarjev
 grob.

Osnutek za naslovno stran:
 arh. Marijan Eiletz.

Registro de la
 Prop. Int.
 No. 528.263



Director responsable: Lenček Ladislav CM.
 Domicilio legal: Cochabamba 1467, Buenos
 Aires.

"KATOLIŠKI MISIJONI" so splošen misijonski mesečnik, glasilo papeških misijonskih
 družb, slovenskih misijonarjev, "Slovenske misijonske zveze". Izdaja ga "Baragovo
 misijonišče". Urejuje in upravlja Lenček Ladislav C. M. — Naslov uredništva
 in uprave: Montes de Oca 320, Bs. Aires, Argentina. Tiska "Federico Grote", Montes
 de Oca 320 (Peršuh Janez). S cerkvenim dovoljenjem.

NAROČNINA: V Argentini 90 pesov; v U.S.A. in Kanadi 3.— dolarje; v Italiji 1.400
 lir; v Avstriji 40 šilingov; v Angliji in Avstraliji 1 funt; v Franciji 1000 frankov.

PLAČUJE SE NA SLEDEČIH NASLOVIH:

- Argentina: Franc Buh CM., Misijonska pisarna Montes de Oca 320, Buenos Aires.
 U.S.A.: Rev. Charles Wolbang CM., St. Vincent's Sem., 500 East Chelton Ave., Phila-
 delphia 44, Pa. — Rudi Knez, 13810, Eaglesmere, Cleveland 10, Ohio. — Anica
 Tushar, Box 731, Gilbert, Minn.
 Kanada: Rev. Franc Sodja CM., 594 Manning Ave, Toronto 4, Ont.
 Italija: Dr. Kazimir Humar, Corte s. Ilario 7, Gorizia.
 Trst: Oddajati na naslov: Marijina družba, Via Risorta 3.
 Francija: Louis Klančar CM., Rue de Sèvres 95, Paris (VI).
 Avstrija: Rev. Alojzij Luskar, Kamen 14, P. St. Kanzian i. J. Kärnten. — Rev. Miklav-
 čič Anton, Spittal a/Drau. D. P. Camp, Kärnten, B. Seelsoengeamt, Viktringer Ring
 26, Klagenfurt.
 Avstralija: Franc Vrabc, Archbishop's House, West Tee, Adelaide, S. Australia.
 V ostalih deželah sprejemajo naročnino iz prijaznosti slovenski dušni pastirji.